

Hond – basis

Hulpmiddelen

Auteur: Krisje Moens

Disclaimer

Copyright © - Alle rechten voorbehouden

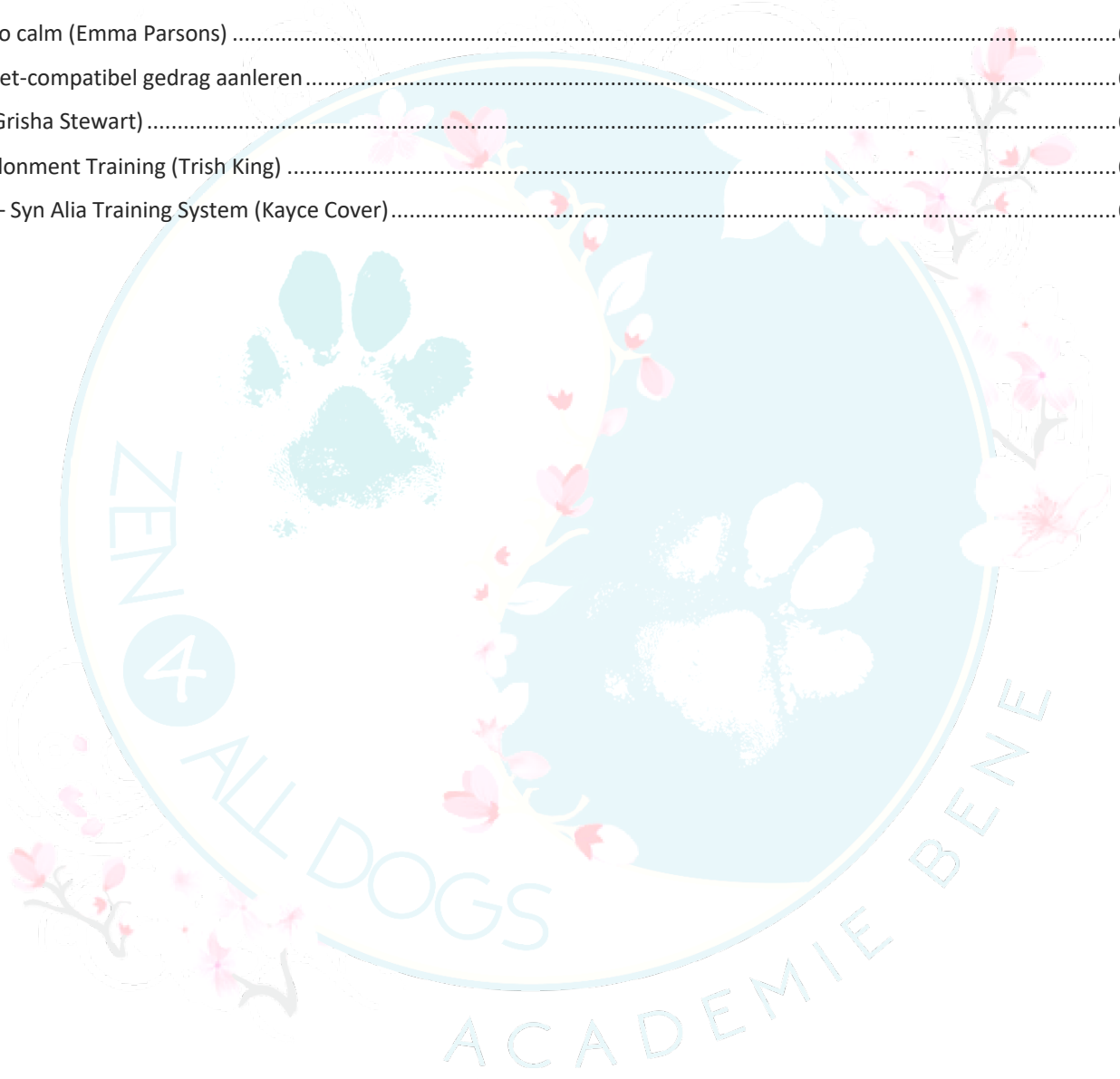
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Bij misbruik worden er gerechtelijke stappen ondernomen.

INHOUDSOPGAVE

Trainingshulpmiddelen	5
<i>De Do's</i>	5
-Een muilkorf, wel of niet?	14
<i>De Maybe's</i>	17
<i>De Don'ts</i>	22
<i>Cue of commando?</i>	25
-Soorten cue's.....	25
-Hoe werkt een cue?	28
-Veel gemaakte fouten met cue's	29
-Wat is een goede cue?.....	31
<i>Stappenplan maken</i>	32
-Voorbeeld van een stappenplan	33
<i>Trainingsmethoden</i>	35
-Manipuleren.....	38
-Lokken	39
-Handcue	41
-Clickertraining	41
<i>Geconditioneerde bekrachtiger</i>	45
<i>De vier geheimen van clickertraining</i>	46
-Timing.....	46
-Criteria.....	46
-Beloningsgraad.....	47
-Kwaliteit van belonen.....	48
<i>Clickerfabels</i>	48
<i>Vangen van gedrag</i>	49
<i>Shapen</i>	49
<i>Targettraining</i>	50

<i>Backchaining</i>	50
<i>Trainingsbegrippen</i>	52
<i>Probleemgedrag</i>	60
-Klassieke conditionering	61
-LAT (Leslie McDevitt).....	62
-CAT (Jesus Rosalez-Ruiz & Kellie Snider	63
-Click to calm (Emma Parsons)	64
-Een niet-compatibel gedrag aanleren.....	65
-BAT (Grisha Stewart).....	66
-Abandonment Training (Trish King)	67
-SATS – Syn Alia Training System (Kayce Cover).....	68

TRAININGSHULPMIDDELEN

Bij het trainen en opvoeden van je hond heb je vaak extra materialen nodig: trainingshulpmiddelen en allerlei zaken die het je leven als trainer makkelijker kunnen maken. Voor je naar de dierenwinkel spurt geven we je graag een overzicht en we hebben ze alvast onderverdeeld in 3 categorieën:

- De "Do's": spullen die je absoluut nodig hebt;
- De "Maybe's": spullen die je in bepaalde contexten wel kan gebruiken, maar waar je omzichtig mee moet omspringen
- En de "Don'ts": spullen die, mocht je ze nog liggen hebben, je gerust in de vuilbak mag gooien, je gaat ze niet nodig hebben!

DE DO'S

Beloningstasje

Niets zo vervelend als al je jaszakken en vesten vol worst en kaas... Een beloningstasje kan dan ook niet ontbreken in je standaard trainingsoutfit! Maar, wees er je ook van bewust dat je hond weet wanneer je dit tasje aandoet en weer uit doet, het kan een mogelijk "cue" worden. Af en toe wat lekkers in je vest of broekzak kan zeker helpen bij het verrassingseffect: "hey, zelfs zonder dat tasje om kan mijn mens af en toe verrassend uit de hoek komen met een beloning!"

Een goed beloningstasje is groot genoeg, het kan makkelijk open en dicht (je verliest geen tijd om je beloning te pakken), Je kan het makkelijk en stevig vastmaken, (deze heeft een heupgordel) zodat het niet om de haverklap op grond valt.

Een clicker

Je bent misschien nog niet gewend een clicker te gebruiken, maar je zal merken dat het echt een handig hulpmiddel kan zijn. Clickers bestaan in verschillende uitvoeringen. Je hebt er die zacht klikken, voor wat gevoeliger honden (die met de drukknop op de foto hieronder) en je hebt de standaard clicker in het rechthoekige plastic doosje met het metalen lipje, die maken een iets harder geluid en zijn handig in settingen waar meer omgevingsgeluid is.

Een targetstick

Deze hoort misschien niet meteen thuis in de beginnende trainers-tool box, maar kan best handig zijn voor sommige gedragingen. De hond leert de target met de neus te volgen, waardoor je hem precieze bewegingen kan laten doen. Wordt vaak gebruikt bij Dogdance, maar kan je ook gebruiken bij het volgen aan de lijn.

Een halsband of een tuig

Kiezen tussen een halsband en tuig is niet altijd eenvoudig. Martine Burgers, osteopaat en auteur schreef het mooi uit in onderstaand artikel op Doggo.nl

Halsband

Voordeel

Een halsband omvat de nek van de hond. Omdat er alleen tuigage om de nek ligt, weet je zeker dat je hond niet belemmerd wordt in zijn lichaamsgebruik.

Nadeel

Dat er alleen tuigage om de nek ligt, is dus zeker een voordeel, maar het levert ook een groot nadeel op. Op het moment dat je hond een keer hard aan de lijn trekt, zullen al die krachten opgevangen moeten worden door de nek, dat is tenslotte het deel van het lichaam waar de halsband omheen ligt. De nek is een regio waar veel kwetsbare weefsels liggen, denk maar aan de nekwevels, de luchtpijp, bloedvaten en zenuwen. Door hard aan de lijn te trekken, kan je hond een nekblessure oplopen. Als je hond snel de neiging heeft om aan de lijn te trekken, is een halsband daarom waarschijnlijk niet de meest ideale oplossing.

Pups

Bij pups wil je een lichtgewicht halsbandje gebruiken met erg kleine gespen. Ook het lijntje dat je aan de halsband klikt, moet beschikken over een hele kleine musketon. Grote sluitingen en musketons zorgen niet alleen voor te veel gewicht, maar nemen ook zoveel ruimte in dat ze tegen de boeggewrichtjes van je pup kunnen stoten tijdens het lopen. Een gesp of musketon die bij elke pas tegen een schouder aan stoot, voelt uiteraard niet fijn voor je pup en dus zal hij zijn houding veranderen om het vervelende gevoel te voorkomen.

Hondentuig

Rechts een Y-tuig, links een tuig met horizontale borstband.

Een tuigje omvat de borstkas van de hond. Op het moment dat je hond aan de lijn trekt, worden de krachten over de hele borstkas verdeeld, wat minder schadelijk is dan wanneer hij trekt met een halsband om. Er zijn veel verschillende soorten, maten en modellen van tuigjes. Er bestaat niet één tuig dat elke hond past. Welke pasvorm het best past bij jouw hond hangt af van zowel lichaamsbouw als persoonlijke voorkeur van je hond.

Grofweg kunnen tuigjes ingedeeld worden in de zogenaamde Y-tuigjes en tuigjes met een horizontale borstband.

Y-tuigje

De Y-tuigjes danken hun naam aan hun model: de twee bandjes die vanaf de rug, aan weerszijden van de nek naar het borstbeen lopen nemen de vorm aan de letter Y. Een Y-tuig laat de schoudergewrichten vrij, waardoor de hond niet belemmerd wordt in de bewegingsvrijheid van zijn voorpoten. De bandjes van het tuig komen op de punt van het borstbeen samen, lopen vervolgens over het borstbeen en eindigen op de buikband van het tuig.

Voor de houdini's onder de honden kan je opteren voor een Y tuig met twee borstgespen. Een gaat over de borstkas, de volgende sluit zich achter de ribben. Je vindt deze tuigen in een speciaalzaak voor windhondenspullen.

Tuig met een horizontale borstband

Een tuig met een horizontale borstband is makkelijker om te doen: hij wordt over van de hond geschoven, er gaat een buikband onder de buik door en deze wordt met een gesp dicht geklikt. De horizontale band loopt voor de boeg langs en loopt daarbij over de schoudergewrichten van de hond. Als de hond een voorpoot naar voren plaatst, komt er dus druk van de borstband op het schoudergewricht van die poot. Dit geeft een belemmering van de bewegingsvrijheid als de hond continu druk op de lijn neemt.

Aan de tuigjes bevinden zich een of meerdere ringetjes waar je je lijn aan vast kunt klikken. Bij de tuigjes waar maar één ring aan zit, bevindt deze zich meestal boven op het rug gedeelte. In het meest ideale geval ligt dit ringetje niet op de rug van je hond, maar ligt hij op het materiaal van het tuigje. Je klikt de muketon ook aan met opening naar boven, zodat het knopje niet op de ruggengraat blijft liggen. Je kunt je voorstellen dat het voor je hond niet prettig aanvoelt als die metalen ring, met daaraan vast de musketon van je lijn, op de wervelkolom ligt. Sommige honden vinden dit zo vervelend dat ze óf scheef gaan lopen zodat het tuigje scheef zakt óf weigeren het tuigje aan te krijgen. Een eventuele tweede ringetje bevindt zich vaak voorop het tuig, ter hoogte van de boeg van je hond. Deze is goed te gebruiken als je hond de neiging heeft om aan de lijn te trekken. Door de lijn aan het voorste ringetje vast te maken, kun je je hond makkelijker uit de situatie halen waarin hij trekt.

Passen en meten

Er niet een soort model tuig dat alle honden goed past. De breedte, grootte en schouderligging bepalen welk tuig voor jouw hond het meest ideaal is. Neem je hond dus mee als je een tuigje wilt aanschaffen. Door verschillende tuigjes om te doen, kom je er het snelst achter wat jouw hond het beste past.

Het ideale tuig geeft geen druk op de luchtpijp, ontnemt de schouders de bewegingsvrijheid niet, zit ruim genoeg achter de ellebogen zodat de voorpoot zijn bewegingsvrijheid naar achter behoudt en eindigt met de buikband op het borstbeen.

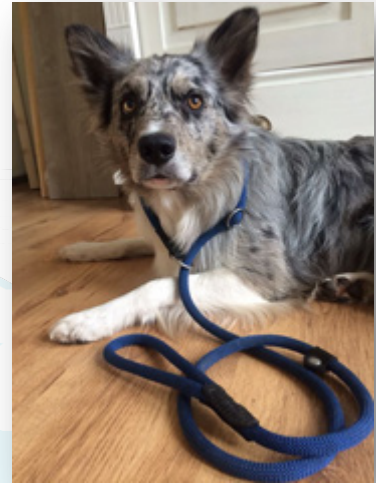
Anti-trektuigje een wondermiddel?

Naast de net genoemde tuigjes, zijn er ook zogenaamde 'anti-trektuigjes' te koop. Hoewel de fabrikant anders doet vermoeden, zijn dit geen wondermiddelen om je hond van het trekken aan de lijn af te krijgen. Het kan een (tijdelijke) oplossing zijn om een probleem met trekken aan de lijn te doorbreken, maar gebruik dit soort tuigjes alleen onder begeleiding van een kundige instructeur of gedragstherapeut! Een anti-trektuig zal zonder training geen verbetering van het trekken aan de lijn geven. De meeste honden blijven zich met zo'n tuig net zo gedragen als zonder. Trekt een hond echter veel aan de lijn, terwijl hij een anti-trektuig om heeft, dan kan hij zichzelf blesseren. De anti-trektuigen geven namelijk vaak druk op gevoelige plekken van het hondenlichaam. Het idee erachter is dat de hond wel stopt met trekken als het maar onaangenaam genoeg aanvoelt, maar de praktijk wijst anders uit. Verkeerd gebruik kan veel kwaad doen en je probleem doen verergeren in plaats van verbeteren!

Jachtlijn

Een jachtlijn is eigenlijk de simpelste manier om je hond aan te lijnen: het is een lijn die eindigt in een lus en die lus leg je om de nek van je hond. Let wel op: bij een goede jachtlijn zitten er twee zogenaamde 'stops' aan de lijn en deze stops moeten goed zijn afgesteld om van een jachtlijn een hondvriendelijke aanlijnmethode te maken. Er is een stop om te zorgen dat de lus niet te klein kan worden (en dus om te voorkomen dat je jachtlijn een slijplijn wordt) en een om te zorgen dat je lus niet te groot wordt (en dus om te voorkomen dat de lus zo groot wordt, dat de lijn ongewenst af gaat). Er worden ook jachtlijnen verkocht met maar één stop. Die stop is om te voorkomen dat de lus te groot wordt en je hond de lijn dus af kan stropen. Jachtlijnen met maar één stop wil je niet gebruiken, want dan is het eigenlijk gewoon een slijplijn. Druk op de lijn betekent dan, dat je de luchtpijp van je hond dichttrekt.

Een jachtlijn gaat om als de hond aan de lijn moet lopen en gaat helemaal af op het moment dat de hond los mag lopen. Omdat de hond dus helemaal niets om heeft als hij losloopt, loopt hij daarbij ook niet het risico dat hij met een halsband of tuig achter een tak of iets dergelijks blijft haken. Alleen: op het moment dat je je hond loslaat, loopt hij dus helemaal 'bloot' en is hij ook in geval van nood, niet even snel bij zijn halsband te pakken. Ga pas een jachtlijn gebruiken vanaf het moment dat je hond 100% reageert op teruggeroepen worden.

Wat is nu het beste?

Zowel halsband, tuig als jachtlijn hebben dus elk hun eigen plus- en minpunten, maar welke is nu de beste? Er moet er toch één de winnaar zijn? Maar nee, in dit geval is er geen winnaar. De enige die bepaalt welke van de drie het beste is, is jouw hond.

Wat is zijn lichaamsbouw? Heeft hij lichamelijke klachten waar we rekening mee moeten houden? Wat voor werk/trainingen doe je met hem? En last but not least: waar geeft jouw hond de voorkeur aan? Heel vaak zijn honden vrij uitgesproken wat ze het liefste dragen tijdens het wandelen, dus door het een en ander uit te proberen kun je heel snel ontdekken waar jouw hond zich het prettigst bij voelt. Iets wat voor de ene hond de perfecte oplossing is, kan dus voor de ander een hele slechte keuze zijn. Kies dus niet voor een bepaalde tuigage omdat iedereen op de hondenschool daarmee loopt, of omdat de buurvrouw er zo enthousiast over is. Kijk naar je eigen situatie om te bepalen waar jouw hond behoefte aan heeft.

Eigenlijk...

Het ligt heel erg voor de hand en iedereen weet het natuurlijk, maar toch hoort het bij de volledigheid van dit artikel: een hond moet leren hoe hij netjes aan de lijn mee moet lopen. Een hond weet niet dat het de bedoeling is dat hij niet trekt aan de lijn, dat zullen wij hem moeten uitleggen. En zoals we niet willen dat de hond trekt aan de lijn, zo moeten wij als begeleiders ook niet trekken aan de lijn... Helaas zie je het nog regelmatig als je over straat loopt en je ziet mensen wandelen met hun hond: de hond stopt om te snuffelen en de eigenaar geeft een ruk aan de lijn om de hond weer aan het lopen te krijgen. Of de hond blaft naar een hond aan de andere kant van de straat en de eigenaar reageert door een aan de lijn te rukken om de hond te corrigeren. Ten eerste kan je hond uiteraard blessures oplopen door deze acties, maar bovenal: hij leert er niets van. Uitleggen aan je hond wat wél de bedoeling is, heeft veel meer effecten dan het afstraffen van gedrag dat je niet wilt zien.

Een riem, leiband of lijn

Er bestaat een veelheid aan hondenriemen, in allerlei lengtes, materialen en diktes.

Zoals hierboven reeds vermeld is het belangrijk om aan het gewicht te denken, een klein hondje geef je geen riem met grote, zware musketons!

Om te trainen gebruiken wij zelf graag een politieleiband. Deze kan je op verschillende lengtes instellen, wat hem handig maakt in gebruik: een korte stand voor trainen dichtbij jou, een lange stand voor snuffelen en meer vrijheid.

Ook een lange lijn van 3m, 5m of 10m kan handig zijn wanneer je je hond met veel vrijheid wil trainen, maar het is te onveilig om hem los te laten. Ook is een lange lijn nuttig bij de aanvangsfase van het loslopen aanleren.

-EEN MUILKORF, WEL OF NIET?

We horen het regelmatig, hondeneigenaars aarzelen om hun honden een muilkorf aan te leren en te dragen. Dat is begrijpelijk. En in een perfecte wereld met perfecte mensen en perfecte honden, zouden we dit onderwerp niet eens moeten bespreken.

Maar helaas, we leven niet in deze perfecte wereld. Dus laten we eerlijk zijn en het hebben over de voor- en nadelen van muilkorven voor onze stoere kerels en pittige meiden.

Mensen willen niet dat andere mensen denken dat hun hond gemeen is. Mensen die honden hebben die (durven) bijten, zouden echt willen dat andere mensen de leuke en fijne kant van hun hond konden zien die zij ook kennen binnenshuis. Ze willen dat mensen de speelse, vriendelijke kant van hun hond zien en ja, die muilkorf is niet bepaald een hulp in heel dit gegeven.

Mensen willen hun hond geen muilkorf aandoen omdat anderen dan denken dat hun hond gemeen, gevaarlijk of ongetraind is.

De realiteit is echter dat veel honden het niet aankunnen om in de buurt van vreemden te zijn en op dat moment hun 'beste' kant kunnen tonen.

Sommige mensen denken dat het dragen van een muilkorf een ongemakkelijk gevoel geeft aan de hond. Het ongemakkelijk gevoel kan er zijn als de muilkorf te klein of te nauw is en schuurt tegen het hoofd of aan de mond. Of er wordt een snuitje gebruikt waarbij de hond niet kan hijgen. Of als je hem deze niet 'aanleert' en gelijk gebruikt. Of je gebruikt hem alleen in moeilijke momenten. Dan is het ongemakkelijk. De hond legt een link met het gebaar en de muilkorf (denk aan pijn bij de dierenarts).

Een muilkorf doet niets aan een onderliggend gedragsprobleem dat moet aangepakt worden. Een muilkorf is een (veilig) hulpmiddel dat bijtincidenten voorkomt en in veel gevallen een behandelplan voor gedragsverandering ondersteunt.

Ja je leest het goed, een muilkorf kan in bepaalde situaties helpen om te leren wat wij willen dat een hond leert.

Als een muilkorf goed past, zijn de honden eraan gewend om er een te dragen. De hond kan drinken, een voertje aannemen en belangrijk, hijgen. Een muilkorf is net zoals een tuig, halsband en leiband een stuk 'uitrusting'. Maar het moet goed passen en comfortabel zitten;

Sommige mensen zeggen dat hun hond zo een 'ding' haat, maar 99% van de tijd is het omdat er niet gebruik gemaakt wordt van een goede muilkorf of hij niet correct is aangeleerd of hij niet goed aanpast.

Hoe kan een muilkorf hulp bieden?

Denk eens aan die honden die het goed doen tot dat een persoon de hond nadert of hem wil aaien. Elke dag krijgen mensen te maken met reactieve, angstige, onzekere honden. En de volgende zin horen we vaak : "Het is oke hoor, ik ben een hondenmens, honden voelen dat." Als ze dan dichterbij komen (foutje maar ja, vertel het hen 1000 x), BAM! Een muzzlepunch in het beste geval of een beet is het gevolg. De 'hondenmens' is in zijn trots gekwetst en niet meer zo vriendelijk, en jij als eigenaar, bent verantwoordelijk voor het feit dat je hond die persoon heeft gebeten.

Als je hond een muilkorf draagt, zullen deze mensen niet echt geneigd zijn om jouw hond te benaderen. Laat de muilkorf voor zichzelf spreken, jouw hond heeft geen nood aan interacties met andere mensen. Hij krijgt ruimte.

Niet alle honden zijn sociaal naar andere mensen (en andere dieren) en dat is oke. Het is jouw taak als hondeneigenaar om je hond veiligheid te geven.

Bij training zien we ook dat, als een hond een muilkorf draagt, de eigenaar meer ontspant (oef er kan niets gebeuren) wat als lichaamstaal kan tellen. De hond voelt de ontspanning van zijn mens goed aan en staat meer open tot leren. Je kan als instructeur de hond dichterbij benaderen, het enige dat je kan oplopen is een blauwe plek door een stevige muzzlepunch.

Veiligheid

Het ligt voor de hand dat een muilkorf de kans op bijtincidenten erg laat afnemen. Met minder bijtincidenten is er minder risico op verzekeringskwesties, en afhankelijk van de ernst van de beet of het aantal beten in het verleden van de hond, kan het een rapporteerbaar incident voorkomen dat kan leiden tot je de controle verliest over wat er met jouw hond gaat gebeuren (denk aan inbeslagname). Ook wil je een goede burger zijn en ervoor zorgen dat wandelaars, fietsers, joggers,.. niet worden gebeten.

Volgende keer als je iemand met een hond in een muilkorf ziet, geef hem dan een vriendelijke groet. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid op en probeert op deze manier zijn hond te helpen en iedereen veilig te houden.

Meer info <https://muzzleupproject.com/>

Rollijn of flexlijn

Over het gebruik van de Flexlijn is ook al heel veel geschreven en er heerst heel veel controverse.

Liesbeth Hoogedoorn schreef op Doggo.nl een helder artikel:

Wat is een flexlijn?

Een flexlijn is kunststof kastje waar een katrol in verwerkt zit om een lijn in en uit te laten schuiven. Ze zijn er in veel varianten met dunne lijnen en platte lijnen erin verwerkt. Ook diverse afmetingen qua lengte zijn verkrijgbaar: 3, 5, 7, 8 en 10 meter. Tegenwoordig de flexlijn zelfs 'pimpen' met bijvoorbeeld een extra voerbakje, lampje, poepzakhouder of verschillende bevestigingslijntjes.

Er zit een remknop op, waardoor de lijn stopt met uitrollen als je erop drukt en vaak zit er een schuifje, waardoor je de lijn vast kunt zetten op de gewenste lengte.

Er zijn voor- en tegenstanders van het gebruik van deze lijnen t.o.v. de gebruikelijke hondenlijn. Zoals elk product, dat voor de hond is uitgevonden (of is het voor de gebruiker uitgevonden?) kent ook de flexlijn zijn voor- en nadelen. Wat zijn de do's en don'ts? Waar moet je op letten?

Voordelen

1. De lijn schuift in en uit, de hond blijft dus minder snel met de poten erin hangen en de gebruiker hoeft de lijn niet telkens zelf korter of langer te maken.
2. De hond heeft meer bewegingsvrijheid qua aantal meters en kan de omgeving besnuffelen, of de behoefte doen zonder dat de gebruiker de bosjes mee in hoeft te lopen.
3. In een aanlijng gebied kan de hond meer bewegingsvrijheid geboden worden.
4. Loopse teven, revaliderende, blinde of dove honden kun je met een flexlijn meer bewegingsvrijheid bieden, zonder controle te verliezen.

Nadelen

1. Is de stopknop ingedrukt terwijl de lijn op volle lengte is, dan kan de hond zonder blikken of blozen de weg op rennen en zichzelf en het verkeer in gevaar brengen.
2. Het kastje in de hand is zwaar (zeker bij de grote uitvoeringen) en een handje vol.
3. Als het uit de hand glipt, dan schiet het kastje naar de hond toe en kan een schrikreactie opleveren of tegen de hond aan schieten en pijn veroorzaken. Knapt de lijn of begeeft de musketon het, dan kan de lijn terugschieten richting de gebruiker en letsel veroorzaken.
4. De lijnen van kleine uitvoeringen zijn van dun nylon. Als deze om de poten of andere delen van het lijf van de hond gedraaid worden, dan kan afknelling plaatsvinden of kunnen er wondjes ontstaan. Ook bij de gebruiker kan de snijdende lijn brandwonden veroorzaken of kan de lijn afknellen indien deze om hand, vingers of benen gedraaid is.
5. Loopt de hond door de bosjes, dan kan de lijn om takken of bomen vast komen te zitten.
6. Indien gebruikers elkaar tegenkomen, waarvan beide honden aan een flexlijn lopen en gaan spelen met elkaar, kan men een nieuwe versie van Chinees vlechten uitproberen als de lijnen in elkaar gewikkeld raken.

Gebruik van een flexlijn

Bij het gebruik van een flexlijn is het belangrijk om rekening te houden met een aantal zaken en na te denken wanneer je een dergelijk hulpmiddel inzet.

Waar bevestig je de flexlijn aan?

De beste optie is een normaal tuig, dus geen anti-trektuig. Mocht er onverhoopt toch spanning op de lijn komen, dan blijft de schade beperkt.

Sommige gebruikers bevestigen een flexlijn aan een anti-trektuig of halti. Eigenlijk is dit een beetje vreemd. Wel de vrijheid willen geven, maar toch beperken in de bewegingsvrijheid. Ditzelfde geldt natuurlijk dan ook voor de bevestiging aan een slipketting of prikband.

Onbedoelde correctie

Mocht de hond gaan rennen of wegschieten aan een flexlijn, en hij zit aan het einde van de lengte, dan krijgt de hond wel een correctie. En die kan extra hard aankomen als de hond dan aan een corrigerend middel draagt, zoals een halti, slipketting, e.d. En wat denk je van de gebruiker. Die krijgt ook een klap in hand, arm en schouder.

Bewegingsvrijheid

Als je de hond bewegingsvrijheid wil geven, geef die dan ook. Ga dan niet constant op het knopje van de rem drukken. Daarmee krijgt de hond telkens een correctie.

Leren lopen aan de flexlijn

Ben je toch gecharmeerd van een flexlijn, dan geldt net zoals voor het lopen aan de normale lijn, dat hiermee geoefend dient te worden en dat het duidelijk moet zijn voor de hond en de gebruiker waar de grenzen liggen.

Afhankelijk van de soort flexlijn is er natuurlijk de lengte, die de mate van bewegingsvrijheid aangeeft. Daarnaast is het van belang dat je hond al weet dat er aan de lijn niet getrokken dient te worden, anders vlieg je met de flexlijn alsnog als een vlaggetje achter de hond aan, alleen nu op meerdere meters afstand. Zorg dus eerst dat de hond kan lopen aan een ontspannen lijn in normale situaties en oefen eerst eens met een iets langere lijn, alvorens een flexlijn in te zetten.

Daarnaast moet de hond ook leren tot waar de bewegingsvrijheid gaat en dat er nu ook niet wordt getrokken aan het einde van de flexlijn. Schiet je hond snel alle kanten op dan is het zeker niet aan te raden om direct een flexlijn in te zetten.

Door de hond meer bewegingsvrijheid te geven middels de flexlijn kan het een hulpmiddel zijn om trainingsmomenten in te bouwen tijdens de wandeling. Denk hierbij aan hierkomen of terugkomen voor aandacht. En een speeltje weggooien en ophalen op korte afstand.

Heb je een loopse teef, een dove hond of een slechtziende hond of misschien een hond die revalideert, dan kun je de flexlijn gebruiken om bewegingsvrijheid te creëren voor je hond, maar wel met de zekerheid dat ze niet weg kunnen lopen.

Leer je hond de lijn terug te volgen. Bijvoorbeeld als deze graag ontlast ergens in de bosjes en je niet zelf het bos in wilt lopen, dan kan een flexlijn uitkomst bieden. Het is dan wel handig als de hond leert om dezelfde route van de lijn terug te lopen, zodat de lijn niet om takken en bomen heen gewikkeld wordt en je zelf alsnog moet gaan puzzelen om de lijn en hond weer uit de knoop te halen.

Bij foutief gebruik van de flexlijn kan het veel verwarring opleveren voor de hond. Steeds vrijheid schenken en dan op het knopje drukken en terugtrekken is niet de fijnste manier van samen een wandeling maken. Je leert je hond dan eerder verzet bieden en loopt vervolgens alsnog alleen maar trekkend en sjoerend buiten. Bezint dus eer je begint.

Optioneel gebruik

Is het uitlaatgebied een stukje lopen van huis af, dan is het een optie om 2 lijnen te gebruiken. Hiermee bedoelen we dat je van huis naar het uitlaatgebied de normale lijn gebruikt. Zodra je de hond de vrijheid wil bieden van een flexlijn kun je deze omwisselen. Bij het einde van de uitlaatrondte kun je dan de normale lijn weer aankoppelen en terug naar huis wandelen. Voor de hond is het dan ook duidelijk wanneer er netjes naast gelopen dient te worden en wanneer hij meer vrijheid heeft om te bewegen.

Alternatieven

Als alternatief van de flexlijn kan ook een lange lijn of touw gebruikt worden. Deze rolt natuurlijk niet vanzelf weer in, dus enige handigheid is geboden bij het gebruik daarvan. Ook hiervoor geldt wederom dat training belangrijk is om de hond duidelijk te maken hoeveel bewegingsvrijheid deze heeft met een dergelijke lijn. Of de zogenoemde politielijn, die op meerdere lengtes verstelbaar is, waardoor de gebruiker kan kiezen hoeveel bewegingsvrijheid de hond kan krijgen.

Tot slot

Zoals voor elk hulpmiddel geldt, is het ook belangrijk aan de flexlijn te oefenen voor het gewenste gedrag. Houd rekening met andere mensen, honden en verkeer tijdens je wandeling. Door de gegeven bewegingsvrijheid kan het gevaarlijk zijn in de stad als ze de weg op kunnen lopen en andere mensen zijn misschien niet gediend van een hond die op ze af loopt. Daarnaast kan de lange lijn ook zorgen voor ongewenste situaties als de lijn om een voorbijganger of andere hond komt te zitten bij contact met diegene.

En niet alleen bij het gebruik van de flexlijn, maar in alle gevallen geldt: houd rekening met elkaar onderweg.

Respecteer anderen tijdens je wandeling of uitlaatronde.

Bij hondenscholen is het overigens meestal niet toegestaan met een flexlijn te trainen.

De Gentle Leader of Halti

Het zijn een soort halsters die moeten voorkomen dat honden aan de lijn trekken. Het halster sluit achter de oren met een clicksluiting. De leiband wordt onderaan de snuit aan de snuitband vastgemaakt en het andere gedeelte aan de halsband of tuig van de hond.

De Gentle Leader of Halti kan in uitzonderlijke trainingssomstandigheden een geschikt hulpmiddel zijn.

Het moet steeds door een trainer met kennis van zaken aangeleerd worden aan de hondeneigenaar, want bij foutief gebruik kunnen er kwetsuren bij de hond opduiken. Vaak zijn ze geschikt voor eigenaars met een grote, sterke hond die reeds geconditioneerd is om zijn sterkte ten volle te benutten. Het is hierbij vaak een hulpmiddel dat het zelfvertrouwen van de eigenaar kan opkrikken om met goeie moed aan de training van zijn hond te starten. Dit hulpmiddel kan dan ook enkel in gezet worden in combinatie met een trainingsplan. Het lost het probleem niet op door het om te doen!

DE DON'TS

Fisher Discs

De Fisher Discs werden genoemd naar de ontwerper John Fisher. De discs zijn kleine, metaalkleurige, ronde schijfjes die op elkaar passen en die een vrij uniek geluid maken.

Volgens hetzelfde principe als de clicker. De Discs worden klassiek geconditioneerd maar met iets onaangenaams. Ze zullen dus ingezet worden als secundaire correctie. De hond mag 5 keer voedsel aannemen, de 6de keer wordt het voedsel weggenomen terwijl de Discs op de grond worden gegooid. Het geluid wordt bij de hond geïntroduceerd totdat de hond ontwijkend op de Discs reageert. Het aanleren van de Discs wordt nooit gekoppeld aan het probleem dat moet worden opgelost. Pas wanneer een hond 'afgestemd' is op het specifieke geluid, kan het gebruikt worden om ongewenst gedrag te veranderen. Het doet de hond stoppen met het gedrag dat hij wilde gaan doen en zorgt ervoor dat de aandacht van de hond zich weer op de eigenaar richt, die kan dan een aantrekkelijke beloning voor een meer gewenst gedrag gaan geven.

Het geluid van de Discs lijkt op geen ander geluid en is goed bruikbaar als correctie, beter dan een sleutelbos waar de hond aan kan wennen (dagdagelijks geluid).

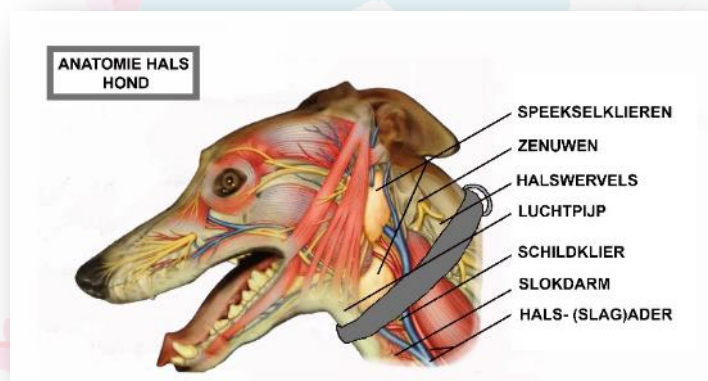
De Discs zijn gebaseerd op angst en niet op pijn.

Opgelet!

Doordat ze in de nabijheid van de hond worden gebruikt, kan de hond de associatie gaan maken tussen angst en aanwezigheid van de baas.

Op hondenscholen werd (en in sommige wordt) soms gebruik gemaakt van een "schrikbus" gevuld met kiezeltjes, die in de richting van de hond wordt gegooid wanneer hij de groep verstoort. Onnodig te vermelden dat dit niet bijdraagt tot een veilige en vertrouwde leeromgeving voor de hond.

Slipketting/ sliptouw

Los gezien van het feit dat we helemaal geen slipketting nodig hebben om onze hond te trainen, gezien we voor geen enkele reden gaan rukken aan de leiband, is het bovendien ook nog eens ongezond. Osteopaten en fysiotherapeuten hebben meer en meer de link kunnen leggen tussen problemen in de nek en gebruik van slipketting tijdens trainingen. Het behoeft dan ook geen verdere uitleg dan dat dit hulpmiddel verticaal in de prullenmand geklasseerd wordt.

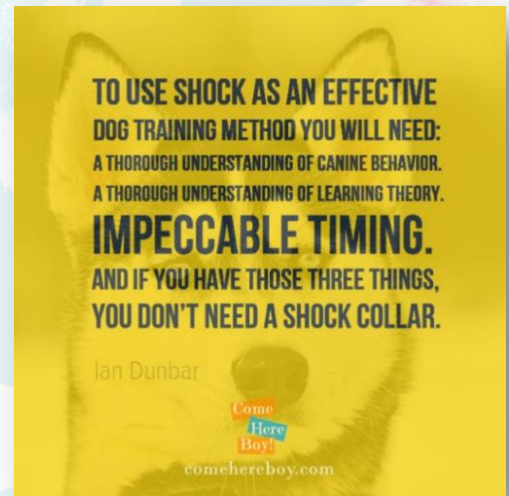
Pinnenhalsband

Na het zien van deze foto zal je niet meer uitleg nodig hebben waarom deze in de categorie "Don'ts" valt...

Téléac - TT

Een téléac is een elektrische correctieband. Hij wordt vooral gebruikt bij pakwerk, maar dan nog slechts bij die pakwerkers die volgens de oude methode werken. De téléac bestaat uit een zender die je in je hand houdt en een halsband met een ontvanger die de stroomstoten geeft. Via de zender kan men de intensiteit van de stroomstoot verhogen of verlagen. De hond wordt vanop een afstand gecorrigeerd.

Vertaling tekst:

"Om elektrische schokken op een efficiënte wijze te gebruiken moet je beschikken over: een grondig begrip van hondengedrag, een grondige kennis van leertheorie, onberispelijke timing. En als je over al die dingen beschikt, dan heb je geen elektrische halsband nodig"

Ian Dunbar

CUE OF COMMANDO?

De meeste mensen kennen het concept van honden commando's geven. Als je rondvraagt krijg je doorgaans als antwoord dat een hond een commando geven betekent dat hij iets moet doen wat je hem zegt. Het commando moet luid en duidelijk klinken, zodat hij weet dat je het meent. Zoals een drilsergeant die zijn soldaten commandeert: "LIIINKS", "REEECHTS", "HALT!".

Maar is dat nog hoe wij met onze honden willen omgaan? We willen hen opvoeden, behandelen als een gezinslid, begeleiden en trainen. Tegen je partner brul je 's avonds ook niet "ZIT!" voor hij mag eten en "WACHT!" tot je zijn bord voorzet en "EET" als hij mag beginnen eten. Je gaat ervan uit dat als je vraagt om te komen eten dat hij bij je aan tafel komt zitten, dat hij geduldig wacht tot de borden met eten klaarstaan en ze niet uit je hand grist en dat jullie samen beginnen eten. Als je partner dit kan, dan heeft hij dat duidelijk op één of andere manier geleerd, hij heeft er geen drilcommando's bij nodig.

Omdat we ook graag op een gelijkaardige manier met onze honden kunnen samenleven spreken we vandaag liever niet meer over commando's. Er is uiteraard niets mis met het woord op zich, maar het heeft in de geschiedenis van hondentraining nu eenmaal die drilsergeant-invulling gekregen waar we nu komaf mee willen maken.

-SOORTEN CUE'S

Daarom spreken we liever over "cue's", letterlijk vertaald zijn dit "aanwijzingen". Het woord "cue" dekt ook veel beter de lading, want niet alleen een gesproken woord is een cue, maar voor je hond kunnen heel veel verschillende prikkels een cue zijn om bepaald gedrag te laten zien.

Het zien van een leiband kan een cue zijn om enthousiast bij je te komen staan, want de hond heeft geleerd dat leiband zien betekent: we gaan naar buiten! Het geluid van een opengaande koelkastdeur kan voor je hond een cue zijn om snel tot in de keuken te komen rennen, want misschien scoort hij wel een stukje vlees! Maar ook je lichaam kan een cue zijn, denk maar eens na wat je - meestal onbewust - doet met je lichaam op het moment dat je je hond vraagt om te gaan zitten. Reageert hij wel op je woord "ZIT" of reageert hij eerder op je lichaamscue? Je kan dit testen door eens als een bevroren standbeeld me je blik naar de lucht gericht "ZIT" te zeggen, gaat je hond zitten of niet? Indien niet dan is je stemcue niet de overheersende cue in deze oefening.

Honden zijn geen sprekende dieren, tenzij in tekenfilms. Voor hen is gesproken taal geen evidentie. Wij, mensen zijn net wel erg taalgericht, ook al bestaat nog een groot stuk van onze communicatie uit (onbewuste) lichaamstaal, toch zijn wij heel erg met woorden bezig.

Voor honden is dit echter veel moeilijker, zij zijn vooral gewend te communiceren via lichaamstaal en zullen dan ook als ze kunnen vooral daarnaar kijken bij ons. Het is dan ook voor een hond veel makkelijker om uit te vissen wat je precies met je lichaam doet op het moment dat je een stemcue geeft dan enkel en alleen naar die stem te luisteren. Er is ook niets verkeerd met het combineren van een stemcue met een lichaams cue, maar het is wel iets om je erg van bewust te zijn. Want wat als je hond vooral met jouw lichaamstaal bezig is geweest en iemand anders uit het gezin wil hem met een stemcue een "ZIT" vragen? De lichaamstaal van die andere persoon zal anders zijn, waardoor het voor de hond een heel andere vraagstelling is. Het lijkt dan alsof de hond niet wil "luisteren" naar die persoon, maar kwam de vertaling wel goed door?

Omdat honden zo goed zijn in het lezen van lichaamstaal zijn ze ook erg goed in het "lezen" van onze emoties. We zagen ook dat honden veel beter in staat zijn dan wij om feromonen op te nemen en te ontleden, wanneer wij bang zijn scheiden we andere feromonen af dan wanneer we boos zijn, ook dit pikt een hond naadloos op! Het is daarom ook belangrijk bij het geven van een "cue" aan je hond dat je je naast je lichaamstaal en -houding ook bewust bent van je emoties. Wanneer je een "slechte" dag hebt is het beter om die dag niet te trainen met je hond, het heeft geen zin je frustraties of boosheid op je hond uit te werken, maar ook niet om ze weg te stoppen. Doe dan maar een ontspannende activiteit zoals wat denkwerk met je hond of een ontspannen losloopwandeling.

Wanneer je zelf in balans bent, een rustige, zelfzekere houding aanneemt en een rustige ademhaling kan je je hond het beste begeleiden in zijn training.

Ook de manier waarop je je stem gebruikt kan een verschil in respons bij je hond teweegbrengen. Een rustige stem zorgt dat je hond ook rustig blijft en niet te opgewonden raakt. Een hoge stem zal zorgen dat je hond alerter reageert. Een harde lage stem kan hem dan weer bedrukt maken en voor angst zorgen. Geschreeuw is een teken van onstabieleit. Dit kan ervoor zorgen dat de hond op zoek gaat naar veiligheid en weg van je wil.

Ook in oogcontact kan een cue verborgen zitten. Oogcontact is heel belangrijk in de communicatie van onze hond. Vriendelijke en sociale honden zullen elkaar nooit in de ogen staren of elkaar lang aankijken. Dit wordt aanzien als onbeleefd en dreigend. Maar oogcontact kan ook een positieve uiting hebben, een korte, vriendelijke blik naar je hond, geeft aan dat je goed in je vel zit, dat je met mekaar in contact bent. Het kan je hond helpen in het begrijpen van de volledige "cue". Doe maar eens je ogen dicht en vraag je hond een "LIG", doet hij nog hetzelfde als met je ogen open?

Via de leiband geven we soms ook onbewuste cues: sturingssignalen zijn bewegingen naar links, rechts, afremmen, stilstaan, een rukje aan de lijn, spanning op de lijn... Ook deze sturingssignalen zijn onbewust gekoppeld aan onze eigen emotie en houding. Mensen met een gespannen houding tijdens de wandeling, kunnen de leiband erg gespannen houden, vaak iets te hoog waardoor er constant druk op de lijn staat. De hond krijgt deze spanning mee. Elk rukje aan de lijn kan voelen als een correctie of sturing, terwijl de eigenaar dit niet zo bedoelde. In spannende situaties, wanneer de eigenaar bijvoorbeeld een hond ziet in de verte, wordt de lijn ook strakker vastgehouden, waardoor de hond al in de gaten heeft dat er iets spannends gaat gebeuren en hij het mogelijk zelf al spannender zal vinden.

Door bewust te worden van onze houding, leren we ook bewust te worden van onze lijncue's. Als je leert om ontspannen te lopen, op de juiste momenten sturing te geven d.m.v. een geschikte leiband en daarnaast leert om je hond naast je te laten lopen, ben je veel meer in staat om je hond te begeleiden tijdens de wandeling.

-HOE WERKT EEN CUE?

Een cue is een gelegenheid om een beloning te verdienen.

Een hond heeft de vrije keuze om aan deze cue te antwoorden of niet.

Dit is geen makkelijk concept voor de trainers die overstappen van de drilcommando-wereld naar de cue-wereld! Je hond is niet ongehoorzaam! Er kunnen vele redenen zijn waarom je hond niet het gewenste gedrag laat zien op het moment dat jij de cue geeft!

Denk even terug aan het voorbeeld hierboven van je partner aan de eettafel. Stel dat je vraagt om aan de eettafel te komen zitten op het moment dat hij aan de telefoon is met zijn baas, of dat hij net onderweg was naar het toilet, of dat hij nog aan het luisteren was naar de laatste minuten van het journaal. Is je partner op dat moment ongehoorzaam of zorgt de context ervoor dat hij op dat moment niet meteen op je vraag kan ingaan?

Een cue is een antecedent, dat betekent dat het een voorbode is van een bepaald gedrag, maar niet alle antecedenten zijn cues! De hond moet snappen wat de cue is en welk gedrag erop hoort te volgen. De hond kiest uit de prikkels die hij te verwerken krijgt diegene die hij relevant acht om bepaald gedrag te kunnen stellen, zoals we hierboven reeds zagen kan dat veel meer zijn dan wat jij oorspronkelijk dacht!

Wanneer je een cue geeft kunnen er verschillende reacties komen:

a) Het gewenste gedrag: de hond krijgt zijn bekrachtiger

b) Geen reactie of niet het gewenste gedrag:

- de keuze waarvoor je hem gesteld hebt is te moeilijk, hij komt in conflict met zichzelf, het is misschien tegen zijn eigen instincten in (bv vragen om te liggen op een natte koude ondergrond kan zijn gezondheid aantasten), het kan ongeschikt zijn door de omgeving (bv met de rug naar een agressieve hond gaan zitten laat je hond in het ongewisse of de situatie wel veilig is voor hem), het kan teveel moeite zijn voor hem (bv door beginnende artrose is het niet comfortabel voor hem om te gaan zitten of liggen)
- Geconfronteerd met andere bekrachtigers: de hond koos niet voor jouw bekrachtiger maar voor een andere en stelde daarom ander gedrag, dit kan bv net een geur van een loopse teef zijn die je reu zijn neus binnen dwarrelt waardoor hij niet gaan zitten maar gaan snuffelen.
- Hij heeft de cue niet herkend/niet onthouden: je hebt hem niet geleerd wat je dacht dat hij geleerd had.

-VEEL GEMAAKTE FOUTEN MET CUE'S

Je cue is niet de drijfveer van gedrag, het gevolg is de drijfveer van gedrag! Jij zorgde er niet voor dat het gedrag bij je hond verscheen, je hond koos ervoor het gedrag te doen omwille van de bekrachtiger die komt na de cue!

Gebruik een cue niet als bekrachtiger! Daarmee bedoelen we: herhaal niet je cue in je beloning, bv door wanneer de hond is gaan zitten te zeggen "dat is een flinke zit!" Dit verzwakt je cue. Voor ons, mensen helpt het wel, om met taal te benoemen wat je gedaan hebt, maar dat is omdat wij gesproken taalwezens zijn, honden zijn dat niet, het feit dat je hond op het moment dat hij zit nogmaals je cue hoort om te gaan zitten werkt eerder verwarrend.

Soms kan een cue bezoedeld zijn, wanneer hij zowel met gebruik van R+ als R- is getraind. Je ziet dan trainers corrigeren als de hond het fout doet en belonen als de hond het goed doet, dit creëert een verwarrend leerklimaat voor de hond. Zeker in het leerproces waarbij je de hond wil opzetten voor succes en hij moet durven keuzes maken haal je dat initiatief uit de hond, hij wordt afwachtend omdat hij bang is dat hij een foute keuze zal maken. Wanneer een signaal soms betekent dat er iets goed op volgt en soms betekent dat er iets slecht op volgt is er geen voorspelbaarheid meer. Als trainer wil je dit niet, je wil dat je hond voluit durft keuzes maken.

Jesus Rosalez: "The worst time to fix a mistake is when the animal makes it!"

Kan je een bezoedelde cue nog herstellen? NEE! Het enige wat je kan doen is het gedrag op een nieuwe cue aanleren.

Een cue kan toch een beloning worden! Omdat een cue de kans is om een beloning te verdienen, kan het geven van een nieuwe cue na de uitvoering van een vorige cue ook beginnen werken als beloning! Op deze manier bouw je gedragsketens op, de cues zijn dan de lijm van je gedragsketen. Wanneer de hond blij is een cue te horen, omdat hij immers geleerd heeft dat als hij de gewenste respons biedt er een beloning te verdienen valt, dan werkt het horen van de cue op zich ook al als een beloning. Van dit principe kan je handig gebruik maken in bv een routine van dogdance, waar de cue's mekaar opvolgen. Maar! Zoals vaak is er hier ook een nadeel aan verbonden! Want wat gebeurt er als je een cue geeft nadat je hond ongewenst gedrag liet zien? Bijvoorbeeld je hond springt op en je zegt ZIT, je hond trekt aan de lijn en je zegt VOLG. Het horen van die cue's op dat moment houdt het ongewenste gedrag net in stand, want ze werken als belonend! Wees dus omzichtig met je cues! Ongewenst gedrag ombuigen naar gewenst gedrag doe je VOORDAT je hond het ongewenste gedrag laat zien OF met voldoende tijd tussen het ongewenste gedrag en je cue.

Een fout die vaak gemaakt wordt is: "het-is-wel-goed-genoeg-syndroom". We zijn al snel tevreden als de hond iets doet dat in de buurt komt van wat we willen en we voeren te snel onze uiteindelijke cue in. Dit is één van de moeilijkste zaken om aan klanten uit te leggen: wanneer introduceer je je stemcue, zodat je hem ook maar éénmaal hoeft te zeggen en je hond begrijpt wat je van hem vraagt. Wanneer je 10 keer ZIT moet zeggen vooraleer je hond begrijpt wat je van hem vraagt en het uitvoert is er behoorlijk wat ruis op je cue. En niemand luistert graag naar ruis op de radio, ook je hond niet! Ruis wordt als overbodig gezien en je hond tuned in op een ander kanaal...

Om dit syndroom te vermijden is het belangrijk dat je vooraf een goed beeld hebt van je einddoel. Pas wanneer je hond in 99% het gewenste gedrag laat zien op je hulp-cue ga je je uiteindelijke stemcue introduceren. We bekijken nog hoe je een einddoel kan bepalen en welke stappen je moet doorlopen om er te geraken.

-WAT IS EEN GOEDE CUE?

1. Zorg dat je cue erboven uitspringt:
Een heldere, duidelijke klank, zodat ze boven het omgevingsgeluid uit komt;
2. Maak alle cues consequent:
Een cue heeft slechts één betekenis.
V.b. links aan de voet komen hoort een andere cue te zijn dan rechts aan de voet komen;
3. Zorg dat cues voldoende verschillen van mekaar:
Zodat er geen verwarring kan ontstaan. Denk hierbij aan hoe je het zelf ervaart als je een persoon in een vreemde taal hoort spreken: alle woorden lijken uit dezelfde klanken te bestaan, snel uitgesproken talen lijken zelfs niet eens uit woorden te bestaan.
4. Maak cues zo eenvoudig mogelijk:
Isoleer je stemcue van je lichaamscue, je oogcue, je omgevingscue,..
Vermijd samengestelde cues. Zeker wanneer meerdere mensen met hetzelfde dier gaan trainen is dit alleen maar eerlijk naar het dier toe.
5. Onthou je cues!
Niets is zo verwarrend voor je hond dan een verwarde trainer. Hou een boekje bij waarin je opschrijft welke cue je precies voor welk gedrag gebruikt.
In een gezin hang je deze cues aan het prikbord, iedereen gebruikt dezelfde.

STAPPENPLAN MAKEN

Wanneer je start met trainen, maar ook met opvoeden is het belangrijk dat jij weet wat de einddoelen zijn, met welk eindresultaat ben je tevreden? Want als jij het nog niet weet, hoe kan je hond het dan weten? Laat het einddoel alvast iets zijn dat heel helder is, de weg ernaartoe kan al voor variaties genoeg zorgen!

Het is dus belangrijk om een stappenplan voor je training op te stellen voordat je begint te trainen. Oefeningen die er ingewikkeld uitzien ga je beter begrijpen als je ze in kleine stukjes opdeelt en voor ieder stukje criteria (= kleine doelen) opstelt.

-VOORBEELD VAN EEN STAPPENPLAN

Oefening: Een lade dichtduwen met de neus

Omschrijving einddoel: De hond kan vanaf 5m afstand naar een ladekast worden gestuurd en een lade dichtduwen met de neus.

Cue: CLOSE

Locatie: De hond moet vaardigheid enkel kunnen in eigen huis met een specifieke ladekast.

Welke vaardigheden heeft de hond van te voren nodig?

1. Target gedrag met een Post-it

Onderdelen waaruit de oefening bestaat:

1. De lade dichtdoen
2. Naar de lade toestappen

Criteriaplan:

1. Raakt Post-it aan met neus als ik hem in de hand hou op neushoogte
2. Raakt Post-it aan met neus als ik hem naast een open lade hou
3. Raakt Post-it aan met neus als deze op de open lade is geplakt en ik ernaar wijs
4. Raakt Post-it aan met neus als deze op de open lade is geplakt, ik sta op een halve meter afstand en wijs niet
5. Duwt met neus tegen Post-it zodat de lade beweegt
6. Duwt met neus tegen Post-it zodat de lade helemaal dichtgaat
7. Duwt met neus tegen lade zonder Post-it
8. Duwt met neus tegen lade zodat deze helemaal dichtgaat
9. Introduceer stemcue "CLOSE"
10. Markeer en beloon enkel nog na het geven van de CUE, stelt hond gedrag zonder cue, dan geen Marker & Beloning
11. Start 2 meter voor de lade. Hond duwt lade met neus dicht.
12. Start 3 meter voor de lade. Hond duwt lade met neus dicht.
13. Start 5 meter voor de lade. Hond duwt lade met de neus dicht

Bekrachtigingsstrategie:

1. Schema: continue
2. Markeerders: clicker
3. Overgangen: op grond gooien
4. Bekrachtigers: kippenworst - rundersticks in stukjes
5. Plaatsing: in de buurt van de lade
6. Beloonmaat: voor overgang volgende stap een beloonmoment met 5 voertjes tegelijk

Zoals je kan zien is een trainingsstappenplan een heel uitgebreid plan, een soort draaiboek van het filmpje van je training: je wil alle rekvisieten hebben en alle acteurs op de juiste plek voor je start met filmen!

Met een goed en volledig trainingsplan heb je zelf alvast een goed beeld van hoe je trainen er KAN uitzien, echter: je traint een levend wezen en niets is zo veranderlijk als levende wezens (gelukkig maar!).

Dit wil echter ook zeggen dat als je training niet verloopt zoals je gepland had je best even een pauze inlast en je plan herbekijkt: misschien heb je toch een stap overgeslagen, was er een vaardigheid waarvan je dacht dat je hond ze al beheerste maar is dit niet zo. Stel in dit plan dat je hond helemaal nog niet begrijpt dat als er een Post-it is hij deze kan aanraken en hem dat een beloning oplevert, dan moet je eerst dat gedrag trainen. Een trainingsplan is een werkinstrument, geen wetboek waar je niet van kan afwijken!

TRAININGSMETHODEN

We trainen volgens het S.M.A.R.T principe:

See

Mark

And

Reinforce

Training

Zie het goede gedrag in je hond wanneer hij het spontaan doet, markeer het, beloon het en train het! Gedurende een dag kan een hond heel veel gewenst gedrag laten zien, gewoon door dit op te merken, door je hond te "scannen" kan je leren om hier iets mee te doen. De tip komt van Kathy Sdao, Amerikaanse dierentrainer en gedragsdeskundige. Zij adviseert haar klanten om verdeeld over hun huis een aantal "koekjespotten" te hebben staan waarin je elke ochtend telkens 50 (kleine) brokjes verdeelt. Aan het einde van de dag moeten deze koekjespotten allemaal leeg zijn! Want je hond zal heus wel 50 keer goede dingen gedaan hebben in huis. Aanzie deze niet als vanzelfsprekend! Het zijn momenten om aan je band te werken en je hond duidelijk te maken dat wat hij doet uit zichzelf fantastisch is!

Diezelfde Kathy Sdao vertelde ooit een mooi verhaal dat illustreert hoe wij willen trainen. Op een ochtend was ze aan het luisteren naar een radioprogramma over tuinieren. Ze heeft zelf een grote tuin, maar niet bepaald groene vingers, dus alle tips zijn welkom. In het programma zat een panel van 3 deskundige tuiniers en zij beantwoordden elk vragen van luisteraars. Zo belde er een luisteraar met de vraag "How do I get rid of horsetails?" (Hoe kom ik van paardestaartplanten af?)

Dit is een onkruid dat weelderig kan bloeien en nogal hardnekkig is om te verwijderen, binnen de kortste keren na het onkruid wieden staat je tuin weer vol. Kathy had ze zelf ook in haar tuin en luisterde aandachtig naar de deskundigen. De eerste, een vrouw, begon een uitleg af te steken over

pesticiden die konden gebruikt worden. Ze wist een pesticide die niet erg verontreinigend was voor het milieu en die wel werkte, maar ja, verontreiniging kon je niet vermijden, want als je pesticide te zacht was dan gingen die horsetails echt niet dood hoor!

De tweede deskundige, een jonge man, sprak over een apparaat dat werkte als een vlammenbrander, je kon er alle onkruid mee kapot branden. Het brandde helaas ook wel de goeie planten kapot, maar ja, dan was je tenminste van die horsetails verlost en dan kon je nog naar het tuincentrum gaan om nieuwe plantjes te kopen en opnieuw te planten. Toen vroeg de presentator aan de derde deskundige, een oudere man, wat zou u aanraden? De man antwoordde slechts twee woorden: "dichte beplanting" en zweeg. Er viel een stilte op de radio, want de presentator had, zoals bij de twee voorgangers, een ellenlange uitleg verwacht over een bepaalde methode. Na de stilte vroeg de presentator dan ook om meer uitleg, "wel," zei de oudere man "wanneer je kiest voor een dichte beplanting en je deze voldoende verzorging en voeding geeft dan hebben we horsetails geen kans meer om te groeien en verdwijnen ze vanzelf."

En dat is nu de beste manier om onze trainingsmethode te omschrijven: het gedrag dat je voedt, verzorgt, in de verf zet, dat is het gedrag dat zal groeien en bloeien. Focus je niet op wat je niet wil, maar focus je vooral op wat je wel wil bereiken!

"Great trainers are choice architects"

Een goeie trainer manipuleert de omgeving dusdanig dat je de hond gaat opzetten voor succes. Je maakt hierbij de keuze voor het ongewenste gedrag dat de hond makkelijker uit zichzelf zal vertonen moeilijker en je maakt de keuze voor het gewenste gedrag, wat wij verkiezen, makkelijker. Dit vergt soms creatief omdenken (dat zullen we nog wel een paar keer vernoemen in deze opleiding!).

Jean Donaldson omschrijft het in haar boek "The Culture Clash" als volgt: stel dat je in de jungle werkt en het is jouw taak om een nieuw pad door te jungle te creëren dat de mensen vanaf nu gaan volgen. Het oude (slechte) pad moet volledig terug dicht kunnen groeien. Dit kan alleen maar als niemand nog het oude pad volgt en je het goed kan afsluiten, pas dan zal het nieuwe pad goed in gebruik raken en een breed en duidelijk pad worden. Deze vergelijking gaat ook op met het aanleren en afleren van gedrag.

Je moet zorgen dat het harder is om het 'slechte' gedrag te stellen dan het 'goeie' gedrag, maar het mag niet onmogelijk zijn om het 'slechte' gedrag te stellen want anders vindt er geen echt leerproces plaats, op een bepaald moment moet de hond de juiste keuze kunnen maken.

We kiezen er ook voor om van het principe uit te gaan dat de hond niet gekozen heeft om bij ons te wonen, maar wij hebben voor de hond gekozen. Het gaat er dan ook niet om ons leven gemakkelijker te maken, maar vooral om hem te helpen zijn leven duidelijker, voller en zo aangenaam mogelijk te maken. Hierbij gaat het erom dat wij onze hond respect tonen en er niet alleen om vragen. Om dit te kunnen bereiken moeten we zowel met ons hoofd als met ons hart leren trainen en opvoeden. Wat we zoeken is immers medewerking van onze hond en niet gehoorzaamheid!

Met het hart trainen is niet kijken naar wat is de snelste manier, maar wat is de meest positieve, minst invasieve en meest efficiënte manier.

Ook in "positief" hondentrainingsland zijn er verschillende stromingen. Er wordt wel eens beweerd dat het enige waar twee hondentrainers het over eens zijn, is dat de derde ongelijk heeft. Dat zien we vaak terug wanneer scholen hun methode als dé methode prediken en alle andere methodes als slecht bestempelen. Mogen we capturen of niet? Shapen of niet? Lokken of niet? Targeten of niet? Clicken of niet? Helemaal niet trainen met voertjes, maar enkel relatie-gebaseerd trainen? Geen enkele methode is "slecht", zolang ze "positief" is (= het welzijn van de hond vooropstelt) elke methode heeft zijn voordelen en mogelijke nadelen. Kijk naar het individu en de omgeving, pas je strategie aan!

Wanneer we trainen met een dier willen we zijn leven verbeteren door de training. Er zijn al uitdagingen genoeg in zijn leven, we hoeven het niet per se moeilijker te maken dan nodig in training. Neem als voorbeeld het oplossen van een Rubic's Cube waarbij je reeds een bijna opgeloste krijgt en iemand je toont hoe het moet. Hier ga je je waarschijnlijk beter bij voelen dan dat je hem helemaal zelf moet oplossen en je uiteindelijk afhaakt (tenzij je een strategisch genie bent).

Er is niets mis met een eerste keer lokken met een voertje als het een ietwat verlegen dier helpt om een eerste stap te zetten. Het is niet "valsspelen".

Trainen met je dier zou uit een gesprek moeten bestaan met twee deelnemers: jij en het dier. Een gesprek dat je dusdanig opzet dat het dier controle heeft, keuzes heeft en een manier heeft om "nee" te zeggen of "ik heb een pauze nodig". Maar ook een gesprek dat op zachte toon gevoerd kan worden en waarbij je ook kan luisteren wanneer hij fluistert, namelijk luisteren naar zijn stresssignalen.

Sometimes the greatest
adventure is a
conversation

AMADEUS WOLFE

We bespreken graag de meest gebruikte en voor de hand liggende methoden. We geven hierbij de voor- en nadelen mee en gaan ervan uit dat je zelf in staat bent om te bepalen welke (diervriendelijke) methode je zal gaan toepassen.

-MANIPULEREN

Met manipuleren bedoelen we de hond fysiek in de juiste positie brengen door middel van duwen of trekken met de leiband of met je handen. We zien het wel vaker: een hond aan een flexlijn wordt geroepen, komt niet en wordt dan "binnengehaald" alsof hij een vis aan een vislijn is. Of een hond wil/kan niet zitten bij het horen van het woord "ZIT" en de eigenaar duwt op het bekken tot de hond gaat zitten. We zagen al dat deze methode niet werkt volgens positieve bekrachtiging, maar volgens negatieve bekrachtiging, een methode waar we dus niet mee werken.

Maar daarnaast is het ook fysiek ongezond voor je hond. Vaak wordt het bij puppy's gedaan en daar kan het zelfs grote gevolgen hebben voor de ontwikkeling van heupen en bekken! Het haalt bovendien elke keuze uit je hond. Het is alsof jij in een vreemd land waar je de taal niet kent overal bij de arm gesleurd wordt en men je neerduwt op een stoel om te gaan zitten. Met deze vormen van manipuleren werken we dus niet.

Maar er is wel een vorm van manipuleren die als ondersteuning kan bieden. En dat is sturen via de leiband. We bedoelen hier niet mee je hond binnenhalen aan een vislijn, of plots naar links of rechts rukken. Maar de leiband kan wel een uniek communicatielijntje zijn tussen jullie beiden. Om als dusdanig te kunnen functioneren moet de "lijnhulp" of "lijncue" aangeleerd worden.

Aanleren lijnhulp - lijncue

Bij het aanleren van de lijnhulp is het belangrijk om te weten dat het niet de bedoeling is om zo hard aan je hond te trekken dat hij geen andere keuze meer heeft om de leiband te volgen! Het is de bedoeling dat de hond net leert dat wanneer er hele zachte spanning komt op de leiband, hij in die richting meebeweegt. In plaats van de normale reactie: druk geeft tegendruk, gaat hij mee met de druk, maar omdat het zijn eigen keuze is! Niet omdat de druk vervelend is of zo hard dat hij niet anders kan.

Bij het aanleren van de lijnhulp is het dan ook belangrijk om meteen te belonen van zodra de hond ook maar het minste beetje met de druk meekomt. Eens je hond begrepen heeft dat de leiband geen bedreiging is, maar net als hulp kan dienen heb je een mooi extra communicatielijntje!

-LOKKEN

Met lokken bedoelen we: het gedrag van de hond uitlokken door hem een voertje voor de neus te houden. Door dit voertje te volgen zal hij met zijn lichaam allerlei bewegingen maken die uiteindelijk tot het gewenste gedrag leiden, waarop hij het voertje krijgt.

Voordelen

- Je krijgt snel het gewenste gedrag, waardoor er snel een beloonmoment kan volgen. Het vermijdt frustratie mocht de hond niet begrijpen wat je van hem wil.
- Wanneer dit correct wordt gebruikt, en daarmee bedoelen we dat je een gedrag slechts drie tot maximum vijf keer hebt uitgelokt met voer, dan kan je makkelijk overstappen naar een andere methode om het gedrag verder te trainen.
- Door de beweging die de hand maakt tijdens het lokken met voer, leer je je hond meteen een handcue aan, deze kan je daarna blijven inzetten zonder dat er een voertje in je hand zit en kan handig zijn om te gebruiken wanneer je op afstand bent of wanneer je in stilte iets wil vragen aan je hond v.b. tijdens een lezing.

Nadelen

- Je hond kan erg opgewonden raken door het voer voor zijn neus, hierdoor verliest hij alle focus op de training.
- Je hond voert de beweging met zijn lichaam niet bewust uit, het is geen bewuste keuze geweest en daarom moeilijk voor je hond om te begrijpen welk gedrag hem nu precies dat voertje opleverde.
- Ook door het ontbreken van een markeermoment is het voor je hond lastig te bepalen om welk gedrag het gaat.
- Omdat het niet snel duidelijk is voor de hond om welk gedrag het precies gaat zijn meerdere herhalingen nodig voor hij het gewenste gedrag spontaan vertoont.
- Het is voor de trainer zelf een valkuil om te lang met voertjes te blijven lokken.
- Soms gaan honden over hun eigen grenzen heen via lokken, omdat ze zo erg voor het voertje willen gaan dat ze niet beseffen dat ze iets doen wat ze eigenlijk liever niet zouden doen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het lokken van een pup naar een object waarvan hij bang is.

-HANDCUE

Een variant op de methode van het lokken is de handcue, je stuurt hierbij je hond door middel van hem een lege hand voor te houden. De nadelen van het lokken met voer komen dan meteen te vervallen, maar je behoudt wel de voordelen!

De handcue kan nuttig zijn om je hond te leren zitten, liggen, staan, op een plaats te gaan, om je hond in en uit de auto te laten stappen, bij de dierenarts om je hond bv op de weegschaal te sturen. Om je hond "uit de weg" te laten gaan. Ook tijdens het wandelen kan het soms fijn zijn om je hond even wat sturing te kunnen geven.

Uiteraard moet de handcue eerst aangeleerd worden, want anders gaat je hond niet zomaar een lege hand achternalopen!

-CLICKERTRAINING

Er is een verschil tussen clickertraining en trainen met de clicker!

We zien het wel vaker, trainers die een clicker gebruiken als de hond het goed doet, maar een riemcorrectie geven als de hond het fout doet. Dit zijn geen clickertrainers! Er zijn vier belangrijke aspecten binnen de definitie van clickertraining:

1.De focus ligt op het belonen van het gewenste gedrag

We concentreren ons op het belonen van het gewenste gedrag. Als gedrag wordt beloond zal de hond dit vaker herhalen. En als je gedrag vaak genoeg beloont dan zal de hond het ook steeds meer doen. Voor ieder ongewenst gedrag dat je hond geleerd heeft kan je minstens één gedrag verzinnen dat je er liever voor in de plaats zou hebben. Trekt de hond aan de lijn? Beloon dat het wandelen aan een slappe lijn. Springt de hond op tegen mensen, beloon dan vier poten op de grond.

2.De hond biedt het gedrag vrijwillig aan

Dit is het allerbelangrijkste onderdeel van clickertraining: we willen dat de hond durft initiatief te tonen en na te denken!

3.Het systematisch gebruik van een geconditioneerde beloning

Een geconditioneerde bekrachtiger is iets dat aangeeft dat er een beloning volgt. Deze moet aangeleerd worden of dus geconditioneerd. Hij betekent op zichzelf stand niets voor de hond, maar eens hij gekoppeld is aan de beloning betekent hij heel veel! De hond zal even blij worden bij het horen van de click dan van de beloning die erop volgt.

Het linken van de click aan de beloning gebeurt via het leerproces van klassieke conditionering.

De click noemen we ook een secundaire bekrachtiger. Waar voedsel en water primaire bekrachtigers zijn, ze hoeven niet aangeleerd te worden, is een click een secundaire bekrachtiger, hij dient aangeleerd te worden.

Voor ons is geld een secundaire bekrachtiger: mochten we er geen primaire bekrachtigers mee kunnen kopen dan zou het op zich alleen maar nutteloos bedrukt papier zijn!

4.We focussen ons op wat we kunnen zien.

We vragen ons allemaal wel eens af wat er nu precies in de kop van onze hond omgaat. Het probleem is dat we niet kunnen weten wat ze denken! Met clickertraining hoeven we ons hoofd niet te breken over wat onze hond nu aan het denken is, want we leren vooral goed te observeren!

We concentreren ons op wat we kunnen zien en daar komen we al een heel eind verder mee:

- Situatie: we zien wat er om ons heen gebeurt als we aan het trainen zijn
- Gedrag: we zien welk gedrag onze hond uitvoert
- Consequentie: we zien wat er na dat gedrag gebeurt. Bv de hond kreeg een voertje nadat hij ging zitten of de hond snuffelt aan de lantaarnpaal nadat hij aan de lijn getrokken heeft
- Timing: we zien hoe precies we zijn met het geven van de beloning. Wat deed de hond toen hij de click hoorde?
- Criteria: we zien welke gedragingen we belonen en welke niet
- Beloningsgraad: we zien hoeveel tijd er zit tussen beloningen
- Kwaliteit van beloning: we zien hoe opgewonden de hond is als hij een beloning krijgt

Alle bovenstaande zaken geven ons reële informatie, daar komen we veel verder mee dan te trachten de gedachten van onze hond te lezen.

We kunnen de gedachten van onze hond niet aanpassen, maar we kunnen wel onze training aanpassen om voor succes te gaan!

Voordelen

- In plaats van lokken leert de hond zelf nadenken en vrijwillig gedrag aanbieden;
- Dit zorgt voor gemotiveerde studenten;
- Gedrag dat via clickertraining is aangeleerd lijkt sneller te generaliseren in nieuwe omgevingen;
- Je timing is beter, waardoor je training efficiënter en preciezer wordt;
- De hond leert eerst wat hij moet doen, achteraf koppelen we er pas een cue aan vast;
- Je wordt als trainer beter in het observeren van je hond, je ziet meer omdat je er aandachtiger naar kijkt;
- Je mindset verandert, i.p.v. teleurgesteld te zijn als je hond ongewenst gedrag laat zien wordt het een uitdaging om je training aan te passen, je criteria te verleggen, enz. je wordt zelf inventiever;
- Je bent erg bewust met je hond bezig omdat je ook zelf moet nadenken over de stapjes;
- Je kan zeer complexe gedragingen aanleren via clickertraining.

Nadelen

- Het vereist enige voorkennis hoe het systeem werkt, maar op zich geldt dat uiteraard bij alle methodes.
- Je moet er echt wel bij nadenken en je hond goed observeren. Maar eigenlijk zou dat bij elke trainingmethode het geval moeten zijn...

“Je krijgt wat je clickt, niet wat je wil”

‘Bob Baily’

GECONDITIONEERDE BEKRACHTIGER

Zo een geconditioneerde of secundaire bekrachtiger kan vele dingen zijn. Het hoeft dus geen clicker te zijn! Het kan een fluitje zijn, een lichtsignaal (bv voor dove honden), een duim omhoog, een stemgeluid, een clickerwoordje. Clickertrainen gaat om de vier hier boven genoemde basiselementen en niet om het plastic doosje!

Een goede bekrachtiger is:

- Kort
- Duidelijk
- Neutraal
- Snel om mee te werken
- Exclusief

Markeerder Kort Duidelijk Exclusief Neutraal Snel om mee te werken

Clicker	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Lichtflits	Ja	Neen Zonlicht	Ja	Ja	Als de hond kijkt
Aanraking	Niet altijd	Ja	Neen!	Neen!	Neen!
Fluitje	Kan	Ja	Ja	Meestal	Ja
Trilling	Kan	Ja	Ja	Ja	Soms
Stem	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja

DE VIER GEHEIMEN VAN CLICKERTRAINING

Wat heb je nu precies nodig om een goede clickertrainer te worden? Er zijn vier belangrijke vaardigheden die je bij jezelf kan trainen, eens je daar goed in bent geworden kan je je hond ongeveer alles aanleren wat je maar wil!

De vier geheimen van supertrainers zijn:

-TIMING

De eerste vraag die je jezelf moet stellen is: beloon je wel nauwkeurig genoeg? Is je timing wel goed? Je moet jezelf afvragen of je clickt op het moment dat je hond gaat zitten of ben je eigenlijk te laat en click je pas wanneer zijn kont weer van de grond omhoogkomt in verwachting van het brokje! Als je timing niet in orde is kan je heel ander gedrag belonen dan je eigenlijk bedoelde. In vele gevallen is het beter om te vroeg te clicken dan te laat! Zeker bij beginnende trainers, als je denkt te vroeg te clicken, dan ben je meestal nog net op tijd! En bovendien mocht je toch echt te vroeg clicken, dan is je hond hoogstwaarschijnlijk al wel bezig met het gewenste gedrag.

Het is dan ook aangewezen om je clicker-timing-vaardigheden vooraf te trainen zonder je hond!

-CRITERIA

Wat moet de hond doen om de beloning te krijgen? Je kunt criteria vergelijken met de lat van een hoogspringer. Hoger springen dan de lat is prima, maar als je te laag springt valt de lat naar beneden. Bij het trainen van je hond is het dus belangrijk dat je weet waar de lat ligt. Je clickt en beloont elke keer je hond "over de lat springt". Tikt de hond de lat eraf, dan click je niet. Hier is het erg belangrijk om vooraf je stappenplan op te stellen, waarin je de criteria bepaalt. Train je te laag, leg je de lat te laag, dan is er voor je hond niets aan, je hebt hem niets bijgeleerd in je training, maar leg je de lat telkens te hoog dan haakt je hond af, hij geraakt frustrateert, snapt het niet meer en geeft op. Je moet dus een beetje "flirten" met die lat. Een goeie trainer ziet waar de lat moet liggen bij die hond in die situatie en zal ze net zo leggen dat de hond voor succes kan gaan.

Wanneer verhoog je je criteria? Hier geldt de 80%-regel. Biedt hij in 4 van de 5 herhalingen het juiste gedrag aan dan kan je je lat wat hoger leggen. Afhankelijk van het gedrag waar je aan werkt kunnen er 5-20 herhalingen van eenzelfde criterium nodig zijn vooraleer je overstapt naar het volgende criterium en dit dus als je hond op 80% correcte uitvoering zit! Wanneer weet je dat je criterium te moeilijk is? Als je hond 3 keer na mekaar de fout ingaat dan moet je je trainingsplan herzien, misschien kan je je criterium nog opdelen in 2 afzonderlijke trapjes.

Het stellen van goeie criteria is de snelste weg naar succes! Het zorgt ervoor dat de hond zijn interesse niet kwijtraakt en het zorgt voor betrouwbare gedragingen.

-BELONINGSGRAAD

Hoe lang moet de hond werken voor een bekrachtiger? Start je net met trainen van een oefening dan moet de beloningsgraad erg hoog liggen: je wil een zo kort mogelijke tijd tussen elke click. Dit zorgt voor effectief leren en we zorgen er op deze manier voor dat onze hond continu met ons bezig is. De beloningsgraad is sterk gekoppeld aan je criteria. Merk je dat je beloningsgraad te laag wordt dan ligt je criterium waarschijnlijk te hoog!

Eén van de vaakst gemaakte fouten in training is te weinig belonen! Het is niet goed dat je bijvoorbeeld altijd 10 seconden moet wachten tot je weer kan clicken. Bij het trainen van basisvaardigheden zoals oogcontact, target gedrag enz. zou er slechts maximaal 5 seconden tussen elke click mogen zitten. De hond heeft 3 seconden om het gedrag aan te bieden, jij hebt 1 seconde om de beloning aan te bieden en de hond heeft 1 seconde om ze op te eten.

Je kan je beloningsgraad eens uittesten door te tellen hoeveel voertjes je gegeven hebt als je je timer op 30 seconden hebt gezet. Of andersom door je timer in te stellen en te stoppen nadat je 20 voertjes hebt gegeven.

Dit is trouwens een maximum voor een trainingssessie, train niet meer in één sessie dan 20 voertjes. Neem dan even een pauze om te relaxen, dit kan een minuut snuffelen zijn, of spelen, of massage, daarna kan je weer opnieuw beginnen.

-KWALITEIT VAN BELONEN

Hoe gek is je hond op je beloning? Hoe makkelijk je een hond kunt trainen hangt vooral af van hoe gek hij is op voertjes, spelen enz. Je kwaliteit van belonen hangt ook samen met je beloningsgraad. Hoe hoger de kwaliteit van je beloning is, des te sneller kan je de beloningsgraad verlagen zonder dat het gedrag uit elkaar valt. Met honden die "gek" zijn op hun beloningen heb je als trainer een grotere "foutenmarge". Lijkt je hond wat sloom in de training dan is het altijd eerst zaak om naar de kwaliteit van je beloning te kijken.

Er bestaan geen honden die te dom zijn om te begrijpen wat willen - maar er bestaan wel trainers met slechte timing, die onbewust het verkeerde gedrag belonen, die criteria te hoog zetten of die slechte beloningen uitdelen!

CLICKERFABELS

Rond clickertraining zijn gaandeweg enkele fabels of mythes ontstaan, we proberen ze hieronder snel uit de wereld te helpen!

Ik kan toch niet eeuwig met zo een clicker blijven rondlopen! En stel dat ik mijn clicker thuis vergeten ben, dan luistert mijn hond niet meer!

Het is uiteraard niet de bedoeling dat je van je clicker afhankelijk blijft! Ten eerste kan je ook steeds een clickerwoordje aanleren aan je hond "YES" of "EX", je stem heb je doorgaans altijd bij je... Ten tweede hoef je niet eeuwig een secundaire bekrachtiger te gebruiken voor een bepaald gedrag. Vooral in de aanleerfase, waarin timing cruciaal is, is het handig dit wel te doen. Maar eens de hond het gedrag kent op cue dan heb je geen clicker meer nodig. Op dit punt kan je de hond gewoon een beloning geven na afloop zonder vooraf te clicken.

Zo een clicker erbij is erg onhandig! Ik lijk wel drie handen nodig te hebben om mijn hond te trainen!

Deels klopt dit wel, het vereist natuurlijk enige handigheid. In welke hand hou je de leiband, in welke hand je clicker, met welke hand beloon je. Ook moet je opletten dat je niet per ongeluk clickt! Voor sommige mensen is het inderdaad een brug te ver! Werken met een fluitje kan helpen omdat dat in je mond zit. Maar anders kan je ook werken met een clickerwoordje.

Als ik click dan komt mijn hond goed terug!

De clicker is geen afstandsbediening! Je kan de clicker uiteraard gebruiken om je hond het hierkomen aan te leren, maar dan click je pas op het moment dat je hond al richting jou loopt. Je clickt niet op het moment dat hij nog niet komt! Want je beloont het gedrag dat je hond stelt op het moment dat jij clickt!

Maar nadat ik geclickt had voor het gaan zitten stond hij terug op, dus dan heb ik hem niet het voertje gegeven!

Als de hond de clickt hoort dan is het ok om te stoppen met datgene wat hij aan het doen was! De click beëindigt het gedrag! Dit voelt in eerste instantie raar aan, maar dat gaat snel over! De click vertelt de hond dat zijn gedrag goed was en zijn taak erop zit - kom je beloning maar ophalen! De hoofdregel is dat het niet uitmaakt wat de hond doet nadat je geclickt hebt, het maakt uit welk gedrag hij deed op het moment dat jij clickte!

VANGEN VAN GEDRAG

Vangen van gedrag ofwel 'captureren' is een techniek die veel gebruikt wordt in de clickertraining. Deze techniek houdt in dat je het gedrag als het ware vangt op het moment dat de hond het uit zichzelf uitvoert. Willen we de hond oogcontact laten aanbieden dan wachten we geduldig. Vroeg of laat kijkt de hond naar ons en dan clicken we! Deze techniek kan makkelijk toegepast worden op simpele gedragingen. De meeste honden gaan ooit wel eens uit zichzelf liggen of zitten! In het begin kan je dus clicken op het moment dat je hond toevallig dit gedrag aanbiedt.

Het voordeel van deze methode is dat je hond vanaf het begin af aan leert om het gedrag onafhankelijk uit te voeren, zonder ook maar enige hulp van jou. Bij deze manier van trainen gebruikt de hond waarschijnlijk een groter deel van zijn hersenen dan wanneer hij iets lekkers volgt. We zien ook dat gedragingen die op deze manier zijn aangeleerd beter blijven plakken.

SHAPEN

Het is goed om gedrag te vangen dat de hond eens in de zoveel tijd uit zichzelf laat zien, maar wat met gedragingen die hij zelden of nooit aanbiedt? Dat doe je met shapen!

Met shapen starten we met wat we hebben - gedrag van de hond dat een klein beetje lijkt op wat we uiteindelijk willen. Stelselmatig beloon je het gedrag dat meer en meer begint te lijken op je einddoel. Je boetseert een stuk klei tot het meer en meer de vorm (shape) krijgt die je graag zou willen.

Ook hier zijn wat mechanische vaardigheden vereist en is het handig om het shaping-proces eerst eens te oefenen met mensen zonder je hond!

TARGETTRAINING

Targettraining zit eigenlijk een beetje tussen lokken en shapen in. Het gaat hier niet om het uitlokken met een brokje, maar door een target te gebruiken. We leren de hond bijvoorbeeld eerst aan om met zijn neus een targetstick aan te raken, of een Post-it, of met zijn poten op een muismat te gaan staan. Kent je hond de target dan is het heel simpel om hem precies naar die plek te manoeuvreren waar we hem willen hebben en op deze manier nieuwe gedragingen te krijgen. De target moet ook weer zo snel mogelijk afgebouwd worden zodat de hond er niet afhankelijk van wordt. Een belangrijk voordeel van het werken met een target is dat hij veel makkelijker af te bouwen valt dan wanneer je uitlokt met voer. Een goede volgorde in prioriteiten bij het verkrijgen van nieuw gedrag is om het eerst te proberen met captures of shapen. Blijkt dit te moeilijk te zijn dan kun je trainen met targets overwegen. Lukt dat ook niet dan kan je nog lokken overwegen.

BACKCHAINING

Om te begrijpen wat backchainen is moet je eerst weten wat een gedragsketen is. Een gedragsketen bestaat uit twee of meer gedragingen die in een vaste volgorde worden uitgevoerd en waarbij het laatste gedrag uit de keten gevolgd wordt door een (primaire) bekrachtiger. Het komt er dus op neer dat in de gedragsketen de hond een aantal gedragingen uitvoert die niet meteen een beloning opleveren. Dus waarom zou de hond de moeite doen om alle eerdere gedragingen uit te voeren, als toch enkel de laatste een beloning oplevert?

Positief aangeleerde cues worden op zichzelf eigenlijk beloningen! Want een cue is de gelegenheid om een beloning te verdienen.

In een gedragsketen hebben cue's dus een dubbele functie:

- Ze vertellen de hond wat hij moet doen = signaalfunctie
- Ze bekrachtigen het voorgaande gedrag = beloningsfunctie

Deze dubbele functie maakt dat je cue's de lijn zijn die een gedragsketen aan mekaar verbindt.

Daar komt nog bij dat er twee soorten cue's zijn: diegene die de handler uitvoert en diegene die uit de omgeving komen.

Een voorbeeld:

Stel, je hebt je hond geleerd om een paar sokken uit de kastlade te halen.

Je zegt je cue 'Breng Sok", dit is je handlerscue. De hond loopt naar de ladekast en trekt een lade open

-Dit is zijn gedrag.

-De lade is open en de hond ziet de sokken liggen, dit is de omgevingscue.

-Hierop pakt de hond een paar sokken en brengt ze naar jou, dit is weer gedrag.

-Jij clickt en beloont.

Het is dus niet nodig om de hond een extra cue te leren om de sokken op te pakken en terug te brengen als hij dit in een gedragsketen heeft geleerd.

Hoe kom je nu tot deze gedragsketen? Daar zijn een aantal stappen voor nodig:

1. Eerst leer je elk gedrag dat onderdeel uitmaakt van de keten apart aan

2. Herhaal het laatste gedrag in de keten 3 tot 6 keer (click en beloon voor elke herhaling)

3. Voeg dan het op twee na laatste gedrag in de keten toe - en vraag direct daarna het laatste gedrag en click en beloon op het einde. Herhaal dit tot de twee gedragingen elkaar vloeiend opvolgen

4. Voeg dan het op drie na laatste gedrag van de keten toe en herhaal weer het bovenstaande.

Ga zo door tot je alle gedragingen hebt gekoppeld.

Bij backchainen train je dus van achter naar voor. Gezien je de keten begint te trainen met het laatste gedrag is het niet verwonderlijk dat de hond uitkijkt naar het einde van de ketting. Dat is wanneer de beloning komt! Met andere woorden: het is belonend voor de hond om tot het einde van de ketting te werken. Dat is ook de reden waarom je de training moet stoppen als je hond een fout maakt in de ketting, hem de volgende cue geven zou namelijk betekenen dat hij die als beloning krijgt voor foutief gedrag!

TRAININGSBEGRIPPEN

Zoals je ondertussen wel in de gaten hebt is beloningsgericht trainen zoveel meer dan “er gewoon een koekje in stoppen”. Naast de methodes die we hierboven beschreven hebben zijn er nog een aantal specifieke trainingsvaardigheden die gebruikt kunnen worden om prestaties te verbeteren of training efficiënter te maken. Wanneer je discussies volgt tussen ervaren trainers dan kunnen deze begrippen je om de oren vliegen en denk je waarschijnlijk: waar hebben ze het in hemelsnaam over?! Om dit mysterie ietwat op te helderen heeft Ken Ramirez een handige ophijsting gemaakt met de voor- en nadelen van elk begrip erbij. Hoewel het als beginnend trainer onmogelijk is om meteen met deze woorden te beginnen jongleren in je training is het handig dat je weet wat de begrippen betekenen en hoe je ze wel of niet kan implementeren in je training eens je daaraantoe bent.

Keep going signal

Mythe:

Sceptici zeggen dat het geen echte functie heeft, of geen toegevoegde waarde biedt aan het leerproces.

Wetenschap:

Het is een geconditioneerde bekrachtiger (het is geen “bridge” en ook geen “marker”). Om het nog verwarrender te maken noemen sommige trainer het anders. Kayce Cover spreekt over een “Intermediate Bridge”, Bostow & Tompkins over een “tertiary reinforcer”.

Praktische toepassing:

Het laat een dier weten dat het goed bezig is maar dat het nog niet gedaan is, het kan nuttig zijn voor gedragingen met een langere duurtijd.

Bv “Good Girl, Good Girl, Good Girl, Good Girl...” en dan markeer en beloon. Het “Good Girl” gedeelte is het Keep Going Signal (KGS). Het KGS moet aangeleerd worden aan je hond, het mag geen woord zijn dat je in een andere context ook zou gebruiken.

Voordelen:

Voor onzekere honden kan de extra informatie nuttig zijn om door te doen, ook voor honden die snel de focus verliezen kan het helpen om hen eraan te herinneren dat ze goed bezig zijn maar nog even moeten verder doen tot de beloning komt.

Nadelen:

Sommige honden haalt het net uit hun focus, ze moeten luisteren naar jouw extra info waardoor ze afgeleid raken van wat ze aan het doen waren en het er net voor zorgt dat het gewenste gedrag ophoudt. Ook kunnen sommige honden er erg afhankelijk van worden, als je het niet zegt dan zal hij wel fout bezig zijn. Ze worden afhankelijk van je constante feedback.

Jackpot**Mythe:**

Grote beloningen zijn altijd beter

Wetenschap:

De grootte van de beloning kan een invloed hebben op het gedrag. Een jackpot is een grote beloning, bv meerdere voertjes tegelijk.

Praktische toepassing:

Een goed getimed gebruik van jackpots kan de motivatie van het dier zeker verhogen, maar ze mogen slechts spaarzaam gebruikt worden en op het juiste moment. Onderzoek wijst uit dat wanneer de hond een jackpot krijgt voor goed uitgevoerd gedrag, dat niet beter was dan de poging ervoor, de volgende pogingen minder goed bleken te zijn. Een slecht getimed jackpot kan je eindresultaat dus negatief beïnvloeden!

Vergelijk het wanneer je op je werk een bonus zou krijgen net in de maand dat je elke dag te laat op je werk was verschenen. Het zou je niet aanzetten om de volgende maand stipt op tijd te komen, want blijkbaar waren ze toch tevreden met je prestaties.

Gebruik geen click of je vast markeersignaal voor een jackpot! Deze halen de waarde van je jackpot naar beneden. Het is best om een apart markeersignaal te gebruiken dat een jackpot aankondigt, zoals de bellen die rinkelen in het casino wanneer iemand de grote pot wint. Maar het is erg belangrijk om zeer spaarzaam om te springen met jackpots, want anders geraakt je hond er aan gewend en is hij op den duur teleurgesteld wanneer hij slechts een "gewone" click hoort. Mocht je elke maand op je werk een bonus krijgen dan ben je na een tijdje zwaar teleurgesteld als je er eens een maand geen krijgt, het lijkt een verworven recht te zijn geworden.

Bij het "hier komen" kan het gebruiken van spaarzame jackpots bijdragen tot sneller en beter terugkomen.

No Reward Marker - NRM

Mythe:

"Nee" zeggen is geen straf, het is enkel informatie geven

Wetenschap:

Een NRM is een geconditioneerde straf

Praktische toepassing:

Zeer ervaren trainers kunnen mits toepassing van een NRM sneller gedrag shapen, maar indien het fout gebruikt wordt kan het zeer snel leiden tot frustratie bij het dier of erger. Ken Ramirez geeft mee dat hij slecht 10 trainers heeft gezien op 1000 die goed kunnen werken met een NRM!

Op het moment dat je dier de foute richting uitgaat/foute keuze maakt zeg je je NRM, dit kan bv zijn "wrong", "foutje", "oeps", "nee", maar je moet dus erg opletten dat het geen frustratie veroorzaakt en wees er je van bewust dat het eigenlijk een straf is.

Time Out

Mythe:

“Mijn dier weet wat hij fout deed een time out zal hem wel leren het niet nog eens te doen!”

Wetenschap:

Het is een negatieve straf

Praktische toepassingen:

Als de trainer de bekrachtigers kan controleren kan een correct getimed weghalen ervan leiden tot extinctie van het ongewenste gedrag. Helaas wordt het begrip “time-out” vaak in de verkeerde contexten gebruikt. De definitie van een time-out is het verwijderen van de mogelijkheid om een bekrachtiging te verkrijgen.

Een puppy in een bench stoppen omdat hij happerig doet is geen correctie uitvoering van een time-out. Wanneer het happerig gedrag meer dan drie seconden gebeurde voordat de pup in de bench zit legt het dier de link niet meer. Het in de bench stoppen en de eigenaar die weggaat is de enige link die de pup legt op dat moment. De pup zal zo minder graag in de bench vertoeven. Een echte time-out werkt alleen wanneer het dier jou en je bekrachtigers graag in zijn buurt heeft, als jij dan de kamer zou verlaten op het moment dat de hond het ongewenste gedrag stelt en de hond heeft geen andere bekrachtigers in de ruimte dan is het een echte time-out. Echter is het erg wreed omdat het dier doorgaans niet in de gaten heeft wat de reden is waarom jij plots weg gaat. Op het moment dat jij weggaat kijkt hij je aan en eigenlijk is dat zelfs goed gedrag...

Uiteraard is er niets mis met even een pauze inlassen tijdens je training mocht het niet vlot lopen, maar technisch gezien is dat geen time-out, je stopt geen gedrag door dit te doen, je drukt alleen even de pauze-knop in.

Least-Reinforcing Scenario - LRS

Mythe:

"Nooit van gehoord" of "veel te ingewikkeld!"

Wetenschap:

Neutrale respons

Praktische toepassing:

Het is de meest positieve techniek om om te gaan met ongewenst responses. Het is bedacht door positieve trainers die geen straf wilden gebruiken, maar toch een andere tool wilden hebben voor ongewenst gedrag dan enkel negeren. Het houdt in dat wanneer de hond een fout maakt je 2 à 3 seconden niets anders doet, het gaat er niet om dat je bevriest, maar je verandert NIETS aan wat je aan het doen was, je blijft doen wat je deed voordat hij de fout maakte. Was je bijvoorbeeld je hoofd aan het krabben, blijf verder krabben, was je hem aan het aankijken, blijf hem aankijken. Na de 3 seconden vraag je een ander (makkelijk) gedrag waardoor het dier onmiddellijk de kans krijgt opnieuw een beloning te verdienen. Nadien kan je weer het gedrag vragen waar hij de mist in ging, maar eventueel je "vraagstelling" aanpassen. Bv criterium verlagen. Het werkt alleen wanneer het dier gewend is aan positieve training. Het doel is om rust in het dier te behouden en de focus terug op de trainer te leggen.

Foute respons > geen markeersignaal > dier kijkt naar trainer > LRS > kalm gedrag > andere Cue > gewenst gedrag > markeersignaal > beloning

Deze tool kan enkel werken als het dier ook daadwerkelijk kijkt naar de trainer! Wanneer hij op grond snuffelt maakt het niet uit dat de trainer een LRS doet!

Het verschil met een NRM en een time-out is dat er met het gebruik van een LRS geen frustratie bij het dier naar boven komt, het is ook helemaal niet bedoeld om het foute gedrag te doen verdwijnen, het is een soort vriendelijke "RESET"-knop tijdens de training.

DRA - Redirectie technieken

Mythe:

“Dat is slechts “operant” jargon, dat zijn geen praktische tools”

Wetenschap:

DRA ligt aan de basis van veel succesvolle trainingsmethodes

Praktische toepassing:

Kan in veel trainingssituaties ingezet worden om op zoek te gaan naar gedrag dat te belonen valt.

DRA staat voor *Differential Reinforcement of Alternative responses*: het afwijkend belonen van alternatieve antwoorden

DRI staat voor *Differential Reinforcement of Incompatible Behavior* (niet-compatibel gedrag)

DRO staat voor *Differential Reinforcement of Other Behavior* (ander gedrag)

DRL staat voor *Differential Reinforcement of Lower intensity/rate behavior* (lagere intensiteit/frequentie gedrag)

Deze technieken worden vaak ingezet bij het trainen van probleemgedrag. In plaats van de hond die uitvalt naar de andere hond leren we hem een ander gedrag aan, bv omkijken naar de eigenaar, dit is een niet-compatibel gedrag (DRI). Een hond kan niet omkijken en uitvallen tegelijk. Het geeft het dier een alternatief voor het ongewenste gedrag en het geeft de trainer de mogelijkheid om iets te belonen terwijl het ongewenste gedrag kan uitdoven.

Stel dat de hond wil uitvallen maar hij doet dit nog niet en kijkt even weg, of snuffelt of kijkt omlaag dan kan je voor al die gedragingen markeren, het zijn DRO's, het is elk ander gedrag dan het ongewenste gaan markeren en belonen.

Stel nu dat de hond steeds meteen uitvalt, je hebt niet de kans om voor een DRI of DRO te gaan dan kan je kiezen voor een DRL: hierbij ga je markeren op het moment dat de hond reeds uitvalt, maar je gaat steeds het criterium verleggen naar een lagere intensiteit van uitvallen, of een lagere frequentie. Deze techniek is de meest ingewikkelde, omdat je in se nog het ongewenste gedrag markeert. Dit is enkel toepasbaar voor ervaren trainers.

Het zijn nuttige technieken, laat de afkortingen-reeks je niet afschrikken! Het zijn de meest geschikte tools van dit hele hoofdstuk!

Congtingency Markers

Mythe:

“Dit geeft precieze informatie aan het dier”

Wetenschap:

Er zijn geen onderzoeken gebeurd op dit vlak, er zit geen wetenschap achter

Praktische toepassing:

Geen enkele! Het wordt door sommige trainers gebruikt om een verschillende waarde aan gedrag mee te geven: bijvoorbeeld: GOOD = wanneer je het gedrag goed vond, CLICK = wanneer je het gedrag heel goed vond en FLUIT = wanneer je het gedrag uitstekend vond. Dit creëert echter verdeeldheid in je training, want je markers voor “goed” en “heel goed” verliezen hun waarde. Het dier zal op den duur alleen maar tevreden zijn met je marker voor “uitstekend”.

Vergelijk het wanneer je partner je, nadat je vraagt hoe je zelfgemaakte maaltijd smaakte, antwoordt met “ja hoor het was goed”, of dat hij zegt “ja, het was lekker”, of “ja, waw dit was echt superlekker!”, eens je weet dat er een “superlekker” te scoren valt ben je niet meer tevreden met een “goed”.

End of session Signal

Mythe:

“Die trainer die het niet eens is met mij over het gebruik van een end-of-session-signal is een idioot!”

Wetenschap:

Nog niet onderzocht

Praktische toepassing:

Kan helpen om een dier tot rust te brengen, kan ook problemen veroorzaken in complexere trainingsomstandigheden. Het is een signaal dat weergeeft aan het dier dat de trainingssessie over is. Er bestaat een groot debat tussen zelfs de grootste trainers over het gebruik van een ESS.

Voordelen:

De pro's zeggen dat het duidelijkheid verschaft aan het dier dat de training gedaan is en dat hij zijn eigen ding kan doen. Het vermindert opgewondenheid bij dieren die graag gedrag aanbieden in de hoop dat het goed is. Het kan nuttig zijn bij bijvoorbeeld assistentiehonden "je hoeft nu even niet te werken". Het wordt door veel trainers gebruikt.

Nadelen:

De trainers die anti-ESS zijn zeggen dat het eigenlijk hetzelfde betekent als een cue geven om te zeggen dat de kans op het verdienen van een beloning ophoudt en dat het dus eigenlijk gelijkgesteld is met een time-out en dus aversief is. Wanneer je met gevaarlijke dieren werkt in vrij contact kan een ESS een gevaarlijke cue zijn! Als het dier het niet met je eens is dat hij geen kans meer heeft om beloningen te verdienen kan hij zich tegen je keren.

Het hangt heel erg van het dier in kwestie af of zulk een cue nuttig/nodig is en dat is makkelijk te observeren. Wanneer het dier er rustiger van wordt: vooral gebruiken, zoniet: vooral niet doen!

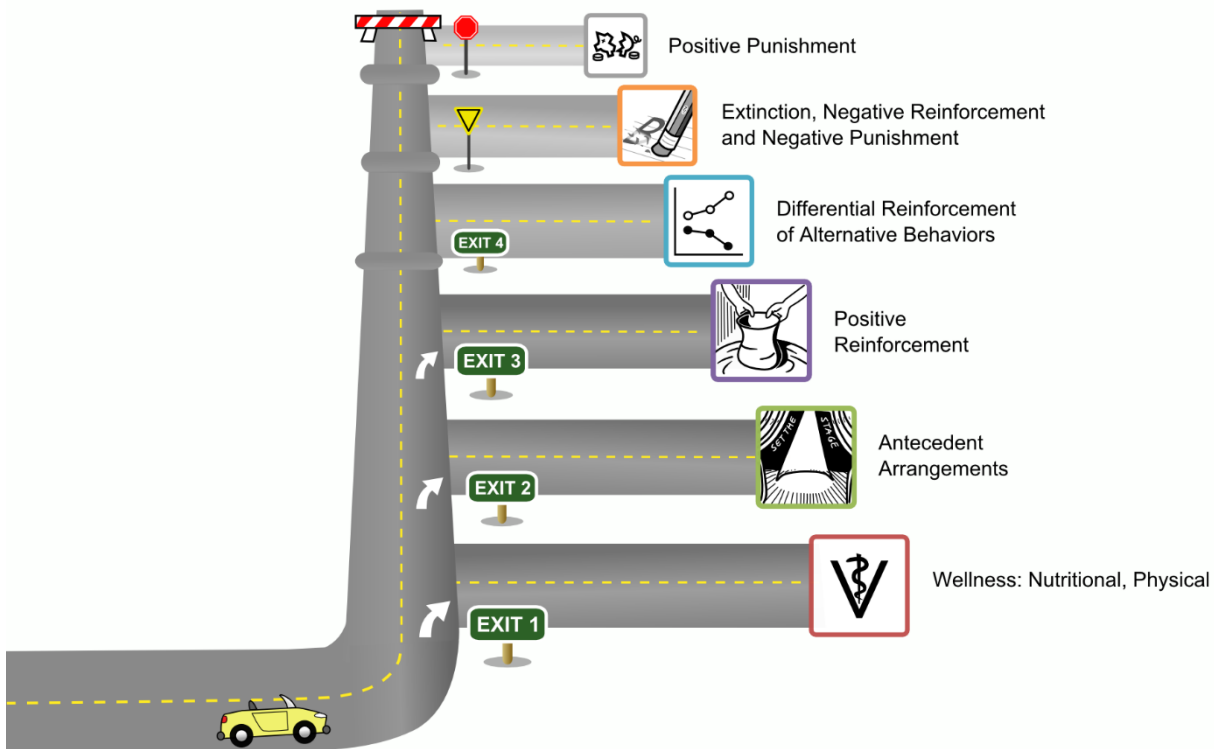

PROBLEEMGEDRAG

We willen jullie al laten kennismaken met de verschillende trainingsmethoden die er bestaan om probleemgedrag bij honden aan te pakken. Later in de opleiding gaan we hier dieper op in.

In deze module is het belangrijk dat je weet wat met welke methode wordt bedoeld en je dus ook weet bij welke gedragstrainer je terecht kan voor welke trainingsmethode.

Hierarchy of Behavior-Change Procedures Most Positive, Least Intrusive Effective Intervention

© BY-NC-ND 2015 Friedman, Fritzer

ACADEMIE

Dr. Susan Friedman ontwikkelde bovenstaande weg in hondentraining. Waarbij je bij probleemgedrag telkens begint bij de eerste afrit: namelijk checken of aan alle welzijnsnoden van de hond voldaan is. Die probeer je eerst aan te pakken. Het overgrote deel van gedragsproblemen is aan te pakken of te voorkomen door een toepassing of combinatie van toepassingen uit de eerste 4 afritten. Afrit 5 kan in sommige omstandigheden de ethische, meest efficiënte keuze zijn, maar hier moet al grondig overleg gepleegd worden waarom de eerste 4 afritten niet zouden werken of gewerkt hebben. Afrit 6 is zeer zelden nodig, zeker niet wanneer een professionele gedragstrainer geraadpleegd werd. Afrit 6 zal door een professionele trainer enkel ingeslagen worden na overleg met een andere professional en wanneer alle overige opties uitgeput zijn of niet efficiënt gebleken zijn. Kortom: eigenlijk nooit...

We behandelen hier vanzelfsprekend enkel de methodes gericht op het welzijn van hond en mens

-KLASSIEKE CONDITIONERING

Als positieve hondentrainers zijn we heel vaak gericht op welk gedrag we willen zien en wat we gaan belonen, dat we de kracht van klassieke conditionering wel eens durven te vergeten.

- Operante conditionering: (Gedrag - Beloning) - het dier wordt beloond voor het stellen van het juiste gedrag
- Klassieke conditionering: (Stimulus - stimulus) - het dier leert dat een nieuwe, aangename stimulus zal volgen op een onaangename stimulus of dat het deze zal vervangen - het dier hoeft GEEN specifiek gedrag te stellen. Het verandert de emotionele respons van het dier op een bepaalde situatie.

-LAT (LESLIE McDEVITT)

Het "Look at That" spel werkt volgens het principe van "**counterconditioning**". Hierbij wordt de hond geleerd om naar de "trigger" te kijken die angst/agressie bij de hond opwekt. Het wijzigt de emotionele respons op de trigger door hem te converteren naar een aangename gebeurtenis. Deze methode gaat niet inwerken op het verlangen van de hond om zich te richten naar zijn trigger (mens/dier/object), maar laat dit toe en meer nog, beloont dit gedrag. Hierdoor kan het dier na verloop van tijd ontspannen in de buurt van de trigger en zal het zich zelfs meer gaan richten op de trainer om zijn beloning te verkrijgen.

Wanneer te gebruiken?

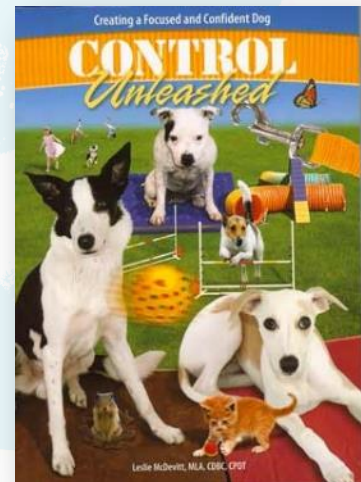
In elk scenario voordat het dier een intense reactie toont op de potentiële trigger. Het "Look at That" spel moet eerst afzonderlijk aangeleerd worden aan het dier, los van de trigger die zoveel emoties opwekt, met triggers die geen emotie opwekken, bv hond eerst leren kijken naar een bal, naar een boom, zodat het in het gedragsrepertoire van je hond zit.

Nadelen

Werkt alleen maar als je het kan trainen onder treshold (maar dit is zo voor de meeste technieken), maar verder niet echt nadelen aan verbonden. Het is echter wel een strategie die in een groter plan of programma moet gebruikt worden.

Voordelen

Het verandert de emotionele respons van het dier op de probleemsituatie. Het is een uitstekende trainingstool die in vele verschillende situaties kan ingezet worden eens hij goed getraind is.

Meer info : <http://www.controlunleashed.net/>

-CAT (JESUS ROSALEZ-RUIZ & KELLIE SNIDER

CAT staat voor "Constructional Aggression Treatment" en deze methode is gebaseerd op operante conditionering, met name op negatieve bekrachtiging. Het gewenste gedrag bij de hond (meer relax of "beleefd" gedrag) zal er voor zorgen dat de persoon/hond waarop de hond reageert weggaat. De afstand van de trigger is hierbij dus de beloning. De trainingsset-up maakt het mogelijk voor de hond om snel te leren met meerdere herhalingen. Belangrijk hierbij is dat de trigger en de context goed gedefinieerd en bekend zijn.

Wanneer te gebruiken?

Handig wanneer het dier sowieso moet blootgesteld worden aan de trigger op een regelmatige en frequent basis en vermijden of management niet mogelijk zijn. Echter tijdens de training moet de situatie en de trigger wel onder controle kunnen gehouden worden.

Nadelen

Het dier is tijdens de training wel blootgesteld aan de onaangename situatie/prikkel. De methode is zeer context specifiek en moet dus opnieuw getraind worden in andere contexten, maar dat is voor de meeste methodes ook van toepassing.

Voordelen

Wanneer het goed getimed wordt en correct opgesteld is zal het relatief snel werken. Het behandelt echt de bron van het probleem.

Meer info:

http://www.training-your-dog-and-you.com/constructional_aggression_treatment.html
<https://www.tawzerdog.com/programs/constructional-aggression-treatment-cat-for-dogs>

-CLICK TO CALM (EMMA PARSONS)

Ofwel CTC, hierbij gaat men clicken voor elke kleine afname, verbetering of afwezigheid van agressie: men gaat shapen naar meer rust en dus een gewenst gedrag. Deze methode werkt volgend operante conditionering. Er vindt geleidelijke counterconditioning plaats, zodanig dat uiteindelijk ook de emotionele respons verandert. De trainer focust hierbij dus op elke afname in agressieve signalen, clickt en beloont. Er komt ook een stukje klassieke conditionering bij kijken.

Wanneer te gebruiken?

Wanneer de reactie van het dier zo intens is en zo geprogrammeerd zit dat het haast onmogelijk is om onder de prikkel drempel te trainen. Het kan ook een nuttige tool zijn om in te zetten wanneer je niet in de mogelijkheid bent om de trigger te controleren

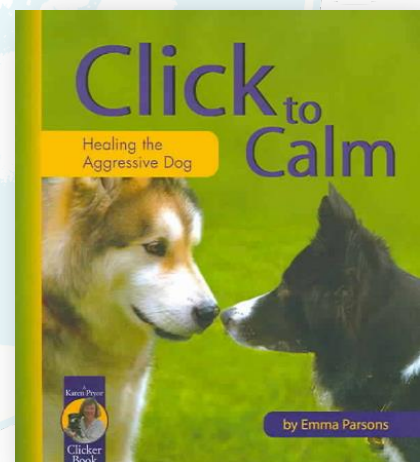
Nadelen

Je beloont, zeker in het begin, nog steeds op het moment dat er ongewenst gedrag plaatsvindt, zij het uiteraard telkens in een lagere intensiteit. Deze methode kan veel tijd in beslag nemen, het is zeker geen "quick fix" (maar dat is het bij agressie zelden).

Voordelen

Wanneer het shaping proces goed is uitgevoerd kan het op lange-termijn een permanente oplossing voor het probleem zijn. Het verandert volledig de reactie van het dier op de trigger en daarom gaat het verder dan het eenvoudige ombuigen van een gedrag.

Meer info: <http://emmaparsons.com/>

-EEN NIET-COMPATIBEL GEDRAG AANLEREN

Een aantal operante procedures die vaak toegepast worden op trainers zijn gebaseerd op het aanleren van een niet-compatibel gedrag:

- **“Watch-Me”:**

Hierbij leert men het dier aan om op cue naar de handler te kijken wanneer de trigger verschijnt. Soms wordt er een verbale cue gebruikt bv “Kijk eens”, soms kan het zien van de trigger de cue op zich zijn om naar de handler te kijken. In beide gevallen, van zodra het dier naar de handler kijkt wordt het beloond.

- **U-Turn**

(Patricia McConnell en Karen London): hierbij wordt de hond geleerd om op cue van zodra de trigger verschijnt 180° om te draaien en weg te stappen van de trigger, dit levert het dier een beloning op.

- **Recall:**

Hierbij leert het dier meteen terug te komen bij de trainer waarbij het een hoogwaardige beloning krijgt.

- Verder is er nog een uitgebreid scala aan mogelijkheden, het doel is telkens om het dier een ander gedrag aan te leren dat het kan doen in plaats van agressief reageren wanneer de trigger verschijnt. Het gedrag is dan niet-compatibel met blaffen, uitvallen, bijten of welk teken van agressie dan ook.

Een operante redirectie procedure die met DRI noemt (*Differential Reinforcement of Incompatible Behavior*). Er komt ook klassieke conditionering bij kijken, maar dat is niet het primaire leerproces.

Wanneer te gebruiken?

Telkens wanneer de trigger verschijnt, het dier de trigger waarneemt, maar voordat het dier agressief reageert op de trigger.

Nadelen

Het haalt de onderliggende reden van angst, vrees of agressie niet weg! Het is daarom geen strategie die op zichzelf kan gebruikt worden, wel in combinatie met andere tools.

Voordelen

Erg handig op het moment zelf om de initiële reactie van het dier te kunnen stoppen en het dier te kunnen helpen begeleiden naar een betere reactie. Deze methode focust op wat je vooral wel wil en niet zozeer op wat je niet wil.

-BAT (GRISHA STEWART)

Behavioral Adjustment Training is een methode die LAT combineert met DRI en negatieve bekrachtiging. Het is ietwat gelijkaardig aan CAT, maar er zijn toch grote verschillen. Een zeer efficiënte tool die werkt. Een heleboel leerprocessen tegelijk aan het werk hier: er worden operante en klassieke technieken gebruikt bij counterconditioning, daarna wordt een DRI aangeleerd, dit wordt gevolgd door negatieve bekrachtiging en daarna kan het ook gevolgd worden door positieve bekrachtiging!

Wanneer te gebruiken?

In dagdagelijkse scenario's waarbij je wel de omgeving zo kan opzetten dat de triggers gecontroleerd kunnen worden tijdens het trainen.

Nadelen

Vereist ervaring en een goede kennis van het dier om te weten wanneer het klaar is voor een volgende stap en welke optie er moet gekozen worden. De methode is zeer context-specifiek (maar dat zijn de meeste methodes)

Voordelen

Wanneer het goed getimed is en de set-up van de trainingen klopt zal het snel vruchten afdragen. Het behandelt de bron van het probleem door het dier te geven wat het verlangt: afstand tot de prikkel.

Meer info: <http://grishastewart.com/>

-ABANDONMENT TRAINING (TRISH KING)

Een zeer specifieke tool voor zeer specifieke situaties. Wanneer de trigger verschijnt en de hond vertoont ongewenst gedrag, zal de handler de leiband laten vallen en onmiddellijk de hond achterlaten en de trainingsplek verlaten. Een assistent heeft de hond dan wel aan een aparte lange lijn om te vermijden dat de hond in interactie kan gaan met de trigger. In sommige versies van de training zal de handler terugkeren en de hond belonen van zodra deze ophoudt met het tonen van het ongepaste gedrag. Deze methode werkt vooral bij honden wiens ongepast gedrag een protectieve agressievorm is ten opzichte van de handler.

Deze methode baseert zich op de operante procedure van negatieve straf, vaak ook "time out" genoemd.

Wanneer te gebruiken?

Unieke methode enkel te gebruiken in zeer specifieke omstandigheden waarbij het gedrag van de hond erg gelinkt is aan de handler en waarbij de aanwezigheid van de handler door het dier als bekrachtigend wordt ervaren.

Nadelen

Gezien het maar in zeer specifieke gevallen werkt moet men zeker zijn dat het voor die combinatie handler-dier de meest geschikte optie is. Deze methode focust ook meer op het ongewenste gedrag dan op het gewenste gedrag.

Voordelen

Wanneer gebruikt in de juiste situatie, bij de juiste hond kan er zeer snel een goed resultaat bekomen worden.

Meer info: http://raisingcanine.com/thanks/kingt_abandonment-training/

-SATS - SYN ALIA TRAINING SYSTEM (KAYCE COVER)

SATS training is een "bridge and target" trainingsvorm waarbij men gebruik maakt van een "intermediate bridge". Hierbij krijgt het dier tijdens zijn pogingen om iets te doen feedback over wat hij doet. Het is een hele trainingsfilosofie waarbij het dier concepten wordt aangeleerd.

Meer info: <http://synalia.com/2012/07/19/introduction-to-sats-the-syn-alia-training-system-and-kayce-cover/>

Ons besluit:

Elke hierboven besproken techniek werkt, wanneer hij correct wordt toegepast en begrepen door de trainer. Alle agressie-trainingen zijn gevorderde trainingsmethoden, ze vereisen vaardigheden en kennis om goed toegepast te kunnen worden, er bestaat niet zoiets als een "quick fix".

Het is eenvoudig om de mist in te gaan en een techniek verkeerd toe te passen, waardoor een ongewenst resultaat bekomen wordt. Daarom heerst er ook vaak controverse rond trainingsmethodes. Vaak komt het op hetzelfde neer: een slechte uitvoering van de methode, een trainer die het niet begrepen heeft, of die het dier niet goed kan observeren, een foute timing van clicken of belonen, een verkeerde volgorde in de methode toepassen of werken met een hond die reeds over de prikkeldrempel zit of te opgewonden is. Bijna elke techniek vereist een duidelijke set-up, een doordacht trainingsplan en werken onder de prikkeldrempel met graduele benadering van de prikkel.

De selectie van de juiste techniek zou gebaseerd moeten zijn op verschillende factoren:

- De individuele geschiedenis van het dier
- Het type trigger dat het ongewenste gedrag doet ontstaan
- De specifieke omstandigheden of situaties waarin het gedrag zich voordoet
- Het niveau van ervaring van de handler/eigenaar
- Je persoonlijke ethische waarden

Het is dus belangrijk om bij de juiste trainer terecht te komen die rekening houdt met alle bovenstaande factoren. Goede trainers hebben verschillende tools in hun "toolbox" en begrijpen hoe ze allemaal werken. Zij verwijzen ook door naar een andere trainer mocht voor het dier in kwestie een tool nodig zijn waar ze zelf niet gespecialiseerd in zijn.